



**PUOLUSTUSVOIMAT - KIRJANPITOYKSIKÖN
TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023**

1.	TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1.	Johdon katsaus.....	1
1.2.	Tuloksellisuus	3
1.3.	Vaikuttavuus	11
1.3.1.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	11
1.4.	Toiminnallinen tehokkuus	12
1.4.1.	Toiminnan tuottavuus	12
1.4.2.	Toiminnan taloudellisuus.....	13
1.4.3.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	14
1.4.4.	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	16
1.5.	Tuotokset ja laadunhallinta	17
1.5.1.	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	17
1.5.2.	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	18
1.6.	Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	19
1.7.	Tilinpäätösanalyysi.....	21
1.7.1.	Rahoituksen rakenne	21
1.7.2.	Talousarvion toteutuminen.....	21
1.7.3.	Tuotto- ja kululaskelma	22
1.7.4.	Tase.....	24
1.8.	Sisäisen valvonnan vahvistuslausuma.....	26
1.9.	Arviointien tulokset.....	26
1.10.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	27
1.10.1.	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	27
1.10.2.	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	28
2.	TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	29
3.	TUOTTO- JA KULULASKELMA	35
4.	TASE.....	36
5.	LIITETIEDOT.....	38
6.	ALLEKIRJOITUS.....	58

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Johdon katsaus

Puolustusvoimien toimintaan vaikuttivat olennaisesti liittoutuminen, kertausharjoituksissa koulutettujen määrän korkea taso, monikansallisen harjoitustoiminnan suuri määrä, kriittisen materiaalin hankintojen toimeenpano sekä Ukraina-anne-tavan koulutus- ja materiaalituen jatkaminen.

Suomen puolustuksen kehittämistä ja Puolustusvoimien toimintaa ohjasivat raportointijaksolla sotilaallisen turvallisuussympäristön muutos ja sotilaallinen liittoutuminen Natoon. Toiminnassa korostui yhteensovittaminen Naton prosesseihin ja kansainvälisen yhteistyön huomattava määrä. Pääosa Puolustusvoimien vuodelle 2023 asetetuista tulostavoitteista saavutettiin.

Puolustusvoimat täytti raportointijaksolla lakisääteiset tehtävänsä ja AKV/AKT-kyky pidettiin vaaditulla tasolla. Valmius vastasi toimintaympäristön asettamiin vaatimuksiin ja tilannekuva mahdollisti riittävän puolustusvalmiuden ylläpidon ja tarvittavan reagointikyvyn. Valmiutta säädeltiin tilanteen mukaan.

Puolustusvoimien henkilömäärä oli vuoden lopussa 13 067 henkilöä. Lisäksi palkattua henkilöstöä oli sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä 153 henkilöä. Valmiuden ylläpito, harjoitusvolyymin kasvu ja lisääntyneet materiaalihankinnat kuormittivat henkilöstöä aikaisempien vuosien tapaan. Tehtävien määrää lisäsi myös liittoutuminen Natoon. Määräaikaisella lisähenkilöstöllä saatiin välttämätön tuki merkittävästi lisääntyneiden tehtävien toteuttamiseksi. Osaa lisätehtävistä päätettiin jatkaa myös vuosina 2024 ja 2025 sisäisin määrärahakohdennuksin.

Varusmiesten loppukyselyn tulokset ja maanpuolustustahto olivat korkealla tasolla. Varusmiehistä tuotettujen joukkojen koulutustaso ylitti asetetun tavoitteen ja suunnitelman mukaiset joukot koulutettiin. Varusmiespalveluksesta kotiutui reserviin koulutettuna 19 009 varusmiestä, joista naisia oli 907. Palveluksen suorittaneiden määrään on vaikuttanut edelleen korkeahko palveluksen aikainen poistuma sekä ennakoitua pienempi palvelukseen astuneiden määrä erityisesti raportointijakson toisella saapumiserällä. Reserviin koulutettujen vapaaehtoisten naisten lukumäärä laski viime vuoden tasosta jonkin verran. Yhdeksi syyksi arvioidaan aikaistunutta hakuaikataulua. Naisten määrän kasvattamiseen liittyvät toimenpiteet ovat suunnitteilla ja käynnistetty viestinnän osalta. Vuoden 2024 palvelukseen hakeneiden naisten määrä oli korkeammalla tasolla kuin aikaisempina vuosina.

Koulutettavien reserviläisten tavoitemäärää nostettiin raportointijaksolla yhteensä 29 500 reserviläiseen. Kertausharjoituksissa koulutettiin yhteensä 28 229 reserviläistä. Osa reserviläisistä osallistui useampaan kuin yhteen kertausharjoitukseen (mm. johtajat ja kuljettajat).

Puolustusyhteistyössä painopiste oli Yhdysvaltojen, Norjan ja Ruotsin kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Puolustusvoimien viranomaisyhteistyö on ollut kansainvälisestä turvallisuustilanteesta johtuen aktiivista ja tiedonvaihtoa sekä erilaisia yhteistyökokouksia on pidetty runsaasti. Virka-aputehtäviä toteutettiin jonkin verran normaalia määrää enemmän, yhteensä noin 485 kappaletta. Pääosa annetusta virka-avusta oli sotilasräjähteiden raivaamisia (347 kappaletta). Kasvu muodostui lähinnä poliisille ja Rajavartiolaitokselle (RVL) rajaturvallisuustilanteen takia annetusta virka-avusta.

Materiaalisen valmiuden kehittäminen

Puolustusjärjestelmän materiaalin kehittäminen toteutui pääosin suunnitelman mukaisesti. Ukrainan sodan vaikutukset materiaalin saatavuuteen (kasvanut kysyntä ja tilausviiveet), puolustusteollisuuden komponentti- ja materiaalipula, sekä puolustusmateriaalin voimakas hintojen nousu ovat kaikki osaltaan haastaneet suorituskyvyn rakentamista ja vaikuttaneet hankinta-aikatauluihin.

Kriittisen puolustusmateriaalin lisähankintoihin keväällä 2022 kohdennettua lisärahoitusta on käytetty suunnitelman mukaisesti. Materiaalin toimitukset ovat alkaneet vuoden 2022 aikana ja jatkuvat vuoteen 2028 asti. Kriittisen puolustusmateriaalin lisähankinnat tulevat parantamaan joukkojen ja järjestelmien operatiivista käytettävyyttä sekä kasvattamaan Puolustusvoimien kykyä pidempikestoiseen taisteluun.

Ukrainan tukemiseen luovutetun puolustusmateriaalin korvaamiseksi myönnettyä lisärahoitusta on vuoden 2023 lopussa ollut myönnettynä yhteensä 1,3 mrd. euroa. Lisämäärärahaa käytetään korvaamaan luovutettua materiaalia vastaavan suorituskyvyn tuottavalla materiaalilla. Ampumatarvikkeiden hankintoja toteutetaan myös kotimaisen räjähdetuotannon tehostamisen kautta. Ukrainan tuen korvaushankinnat on käynnistetty vuonna 2022 ja jatkuvat tämän hetkisen rahoituksen puitteissa vuoteen 2028.

Maavoimien vastuulla olevien suorituskykyjen kehittäminen eteni suunnitelman mukaisesti. Keskeisinä kokonaisuuksina ovat olleet uusien panssaroitujen miehistönkuljetusajoneuvojen hankintojen aloittaminen sekä taistelijan suojan ja pimeätaistelukykyyn parantaminen.

Meripuolustuksen suorituskyky kehittyy pääosin voimassa olevan kehittämisohjelman mukaisesti. Laivue 2020 -hankkeessa saavutettiin Pohjanmaaluokan alusten rakentamisvalmius ja ensimmäisen aluksen rakentaminen käynnistettiin. Hanke on edelleen myöhässä alkuperäisestä aikataulustaan.

Ilmavoimien vastuulla olevien suorituskykyjen kehittäminen eteni suunnitelman mukaisesti ja kehittämisohjelman mukaisilla hankkeilla on kehitetty ilmapuolustuksen suorituskykyjä. F-35 -hanke etenee suunnitellusta ja ensimmäisten hävittäjien valmistus on käynnistynyt vuoden 2023 aikana.

1.2. Tuloksellisuus

Puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein mittari on Puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tuotettu sodan ajan suorituskyky, tarkoituksenmukainen rauhan ajan organisaatio ja toimintamalli sekä vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä.

Jäljempänä on esitetty arviot puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välisen tulossopimuksen mukaisten, Puolustusvoimien tuloksellisuuteen liittyvien, tavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteiden saavuttaminen on arvioitu valtion yhteisellä arviointiasteikolla 1 - 5. Arviointiasteikossa 1 = tavoitteesta on luovuttu, 2 = tavoite ei toteutunut, 3 = tavoite on osittain toteutunut, 4 = tavoite on saavutettu ja 5 = tavoite on ylitetty.

Toiminnalliset tulostavoitteet:

Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava tilannekuva turvallisuusympäristöstä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt tilannekuvaa toimintaympäristöstä vaaditulla tasolla. Tilannekuva on mahdollistanut valmiuden ylläpitämisen ja säätelyn.

Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen suorituskyky on ylläpidetty vaatimusten mukaisena ja Puolustusvoimien valmiutta on säädeltä toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti.

Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta Suomen ilmatilassa ja merialueella onnistuneesti. Lähialueen ja kansainvälisen tilanteen muutoksiin on reagoitu. Puolustusvoimat kykenee kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjumaan sotilaallisen voiman käyttöä puolustussuunnitelman mukaisesti.

Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Painopiste kyetään muodostamaan suunnitelmien mukaisesti ja toimeenpanokyky on tarkastettu tarvittavilta osin.

Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on kyennyt tukemaan muita viranomaisia pyydettyllä tavalla.

Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Kansainvälisen avun vastaanottamista ja avun antamista on testattu lisääntyneessä kansainvälisessä harjoitustoiminnassa. Harjoituksissa on kyetty osoittamaan isäntämaatuen toimivuus.

Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on osallistunut 11 sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon Euroopassa, Afrikassa ja Lähi-idässä.

Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimilla on valmius suunnitella ja toimeenpanna osallistuminen uuteen kriisinhallintaoperaatioon, sekä koulutus- ja neuvonantotehtäviin. Puolustusvoimilla on valmius tarvittaessa laajentaa osallistumista nykyisissä operaatioissa.

Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, ml. kansainvälinen harjoitustoiminta ja materiaaliyhteistyö, sisällöllisesti merkittävällä tavalla.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on edistänyt kansainvälisiä, Nato-jäsenyyden myötä auenneita yhteistyömahdollisuuksia. Puolustusvoimat on kehittänyt kansainvälisellä harjoitustoiminnalla valmiutta, yhteensopivuutta ja yhteistoimintakykyä Naton johtamisrakenteessa sekä liittolaisten kanssa.

Tuotokset ja laadunhallinta:

Ennaltaehkäisevä kyky ja valmius toteuttaa sotilaallisen maanpuolustuksen tehtävät on ylläpidetty.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt valmiutta toimeenpanna uhkaa vastaavat suorituskyyt. Suorituskyyjen toimeenpanon suunnitelmat, järjestelyt ja järjestelmät on tarkastettu ja valmiina.

Ennakkovaroituskykyä on ylläpidetty turvallisuuspoliittisen ja sotilaallisen päätöksenteon tueksi laaja-alaisen vaikuttamisen indikaattorit huomioiden.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on valvonut alueellista koskemattomuutta Suomen ilmatilassa ja merialueella onnistuneesti. Tilannekuva päätöksenteon tueksi on ylläpidetty.

Alueellista koskemattomuutta on valvottu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellista koskemattomuutta on valvottu onnistuneesti ja tilannekuva on mahdollistanut oikea-aikaisen päätöksenteon.

Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueloukkauksiin on reagoitu voimassaolevan ohjeistuksen mukaisesti. Alueloukkauksista tiedottaminen on toteutunut määräysten mukaisesti.

Alueellinen koskemattomuus on turvattu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellista koskemattomuutta on turvattu onnistuneesti.

Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Joukkotuotanto on toteutunut vaatimusten mukaisesti. Puolustusvoimien kertausharjoitusresurssit on käytetty suunnitelman mukaisten joukkojen koulutukseen sekä suorituskyvyn ylläpitämiseen.

Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on kyennyt tukemaan muita viranomaisia pääasiassa pyydetyllä tavalla. Kaikki lainmukaiset virka-apupyynnöt on pystytty toteuttamaan. Kansainvälisen tilanteen takia poliisin ja Rajavartiolaitoksen virka-apupyynnöitä on hieman edellistä vuotta enemmän.

Puolustusvoimien omiin järjestelmiin kohdistuva kybervakoilu ja kybervaikuttaminen on havaittu, torjuttu ja raportoitu.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimien kybersuorituskyvyillä on muodostettu ja ylläpidetty kybertilannekuvaa sekä ylläpidetty valmiutta kyberhyökkäysten torjuntaan.

Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Käynnissä oleviin operaatioihin lähetettävät henkilöt ja joukot on koulutettu. Puolustusvoimien kansainvälinen keskus ja Porin Prikaati ovat toteuttaneet operaatiokohtaisen koulutuksen yksilö- ja joukkotasolla.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Koulutetut varusmiehet (lkm)	19 781	19 558	19 009
Koulutetut vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneet naiset (lkm)	883	1040	907
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	28	29	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 938	29 623	28 229
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,4	10,6	10,0
HN-lentotunnit (lkm)	9 008	8 944	9 011
NH90-lentotunnit (lkm)	1 759	1 901	1 881
Alusvuorokaudet (lkm)	1 251	1 254	1 224

Varusmiespalveluksen suorittaneiden määrään on vaikuttanut edelleen korkeahko palveluksen aikainen poistuma sekä ennakoitua pienempi palvelukseen astuneiden määrä erityisesti raportointijakson 2. saapumiserällä

Puolustusvoimien reservin koulutuksen määrälliset tavoitteet saavutettiin kertausharjoitusten osalta 95,7%:sti.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma oli pääosin asetettujen tavoitteiden mukainen.

Laadunhallinta	2020 toteuma	2021 toteuma	2022 toteuma
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,8	2,6	2,9
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1–5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,3
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1–5, reserviläiskysely)	4,1	4,4	4,2

Kyselyjen tulosten perustella varusmiehet ja reserviläiset olivat erittäin tyytyväisiä koulutukseen.

Toiminnallinen tehokkuus

Strategisten hankkeiden toimeenpano

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

F-35-hanke on edennyt alkuperäisen suunnitelman ja budjetin mukaisesti.

LV2020-hankkeen suunnitelma on tarkistettu ja päivitetty vuoden 2023 aikana. Tarvittavat toimenpiteet on käynnistetty suorituskvyn rakentamiseksi.

Materiaalisen valmiuden parantamisen ja suorituskvyn oikea-aikaisen rakentamisen varmistaminen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Suorituskvyn on kyetty rakentamaan suunnitelman mukaisesti. Hankekatselmoinneissa huomioitiin hankintavalmiuden saavuttaminen (ml. rahoitus) ja kaikkien suorituskvyn eri osatekijöiden oikea-aikainen rakentaminen (ml. seurannaisvaikutukset). Katselmointien yhtenä tärkeänä tarkastelukohtana on rahoituksen oikeellisuus (määrä ja laatu).

Kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Kustannustehokkuuden arviointitoimintaa on jatkettu vuoden 2022 havaintojen perusteella kunnossapidon strategisten kumppaneiden osalta.

Puolustuskvyn vahvistavan kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön syventäminen keskeisten kumppanien kanssa painopisteinä yhteistoimintakvyn, tilannekuvan muodostaminen, kansainvälisen avun antaminen ja vastaanottaminen sekä suorituskvyn rakentamisen ja ylläpidon tukeminen.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Suorituskvyn-yhteistyö liittoumassa alkoi vuonna 2023, liittoutumisen toteuduttua. Suomi on liittynyt sekä Naton yhteisrahoitteisiin suorituskvynohjelmiin että korkean näkyvyyden projekteihin. EU:ssa tehtävässä puolustusyhteistyössä on kehitetty EU:n puolustusaloitteita yhteistoiminnassa EUE:n kanssa.

Puolustusyhteistyötä, ml. materiaaliyhteistyötä, koskevien asioiden valmistelun, toteutuksen ja raportoinnin kehittäminen

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Suomen Nato-jäsenyyden myötä entisestään aktivoituneen sotilaallinen puolustusyhteistyön henkilöstöresurssi ei mahdollista puolustusyhteistyölle asetettujen tavoitteiden mukaista toimintaa.

Sotilaallisen puolustusyhteistyön kokonaistilannekuva puolustusvoimissa on tyydyttävällä tasolla. Kuluneen vuoden aikana kehitettiin raportointiprosessia Puolustusvoimista puolustusministeriölle. Tiedonvaihto Pääesikunnan ja puolustusministeriön välillä perustuu vakioituun kokouskäytäntöön ja on toimivaa.

Digitalisaation, digitaalisen turvallisuuden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Osana Puolustusvoimien digitalisaatio-ohjelmaa käynnistetyt projektit ovat edenneet suunnitelmallisesti ja asetetussa aikataulussa.

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	48	49
Reserviläispäivän hinta (euroa)	167	155	158
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	59 087	60 559	63 108
Tuottavuus			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	83	82	82
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetoimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	13	13	13
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvas- taavuus-% on vähintään	110	106	108

Varusmies- ja reserviläispäivän hinta määräytyy kassamenoperusteisesti ja sisältää myös mm. toimintaan suunnitellun henkilökunnan palkat.

Henkilöstövoimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavaroja keskitetään toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskkyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstövoimavaroja on kohdennettu toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen sekä uusien suorituskkyjen ylläpidon ja kehittämisen edellyttämiin tehtäviin. Tavoitteena on ollut asetettujen tehtävien ja henkilöstöresurssien tasapaino.

Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstörakennetta muutetaan tarvittaessa kriisiajan vaatimusten perusteella. Henkilöstöjärjestelmää kehitettäessä otetaan huomioon valmiuden sekä kansainvälisen yhteistoiminnan ja sotilaallisen kriisinhallinnan asettamat vaatimukset.

Henkilöstön toimintakykyä sekä työkykyä ja -hyvinvointia kehitetään.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstön työkykyä ja työhyvinvointia on kehitetty lisäämällä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa sekä yhteiskokouksia henkilöstötoimialan, koulutustoimialan ja Sotilaslääketieteen keskuksen (työterveyshuolto) kanssa sekä Valtiokonttorin ja KEVA:n kanssa. Edelleen toimintakykyä ja työhyvinvointia on tuettu esimiestoiminnalla, koulutuksella sekä työkyvyn aktiivisen tuen mallin mukaisesti

Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Sodan ajan joukkojen vahvuudelle asetettu tavoite on saavutettu.

Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Varusmiespalveluksen normiohjaus on kyetty jalkauttamaan joukko-osastoihin. Varusmiesten loppukyselyssä on saavutettu nykyisen kysymyssarjan käytön parhaat tulokset useilla mittareilla. Sodan ajan joukkojen suorituskykyarvioinnit ylittävät tavoitteet.

Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää.

Arvio: tavoite on ylitetty (5)

Varusmieskoulutusta on kehitetty ja varusmiesten maanpuolustustahto on loppukyselyssä kaikkien aikojen parhaalla tasolla (4,6). Reserviläiskyselyissä maanpuolustustahto on tasaisesti noussut vuodesta 2017 ja on nyt tasolla 4,7. Asevelvollisten koulutusta ja sen kehittämistä on pidetty esillä useissa tiedotusvälineissä ja ulkoinen viestintä on ollut pääosin positiivista.

Kokonaispoistuman pienentäminen

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Kutsunnoissa vuonna 2023 ikäluokasta palvelukseen määrättiin 74,82%, mikä on korkein lukema vuodesta 2017 lukien. Kokonaispoistuma oli raportointijaksolla edelleen tavoitteeseen (16%) nähden suuri (17,7%), eikä kokonaispoistuma pienentynyt edellisestä vuodesta. Naisten asepalvelukseen hakeutuneiden määrä (1258) laski edellisestä vuodesta (v. 2022 1588). Palveluksen aikaisen poistuman alentamiseen tähtääviä toimenpiteitä otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.

Naisten hakeutumista sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin edistetään

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Naispuolisten reserviläisten hakijamäärä on vakiintunut hyvälle tasolle suhteessa naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden osalta (2021: 155, 2022: 152, 2023: 164). Puolustusvoimien palkatun henkilöstön (naiset) osalta hakeutuminen on myös vakiintunut hyvälle tasolle suhteessa palveluksessa olevien naisten lukumäärään (2021: 48, 2022: 52, 2023: 56). Naisten hakeutumista on edistetty sekä edistetään osana kokonaisvaltaista rekrytointia sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin.

Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asioinnin palveluita

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Asevelvollisten palveluiden kehittäminen etenee suunnitelman mukaisesti.

Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Asevelvollisten sähköiseen asiointipalveluun (PVAsiointi) on otettu lisäominaisuuksia käyttöön vuoden 2023 aikana. Erityisosaamista valinnoissa huomioivia toimenpiteitä on siirtynyt vuodelta 2023 vuodelle 2024.

Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Puolustusvoimien käytössä olevien verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmien käyttö lisääntyy mittareiden perusteella edelleen. Käytössä (käyttömäärä, käytettävyyks, systemaattinen hyödyntäminen) on edelleen kuitenkin vaihtelevuutta.

Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa on käytetty 1139 reserviläiskouluttajaa.

Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus toteutetaan voimassaolevan lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

MPK:n järjestämässä sotilaallisia valmiuksia palvelevassa (SOTVA) koulutuksesta Puolustusvoimille kohdentui 47 844 koulutuspäivää yhteensä 21 179 osallistujalle. Yksilötaitoihin keskittyvää PV SOTVA- koulutusta voidaan pitää merkittävänä lisänä Puolustusvoimien joukkojen suorituskyvyn kehittämisessä. SOTVA-koulutuksen volyymit ovat nousseet vuodesta 2021

vuoteen 2023 kolminkertaiseksi ja SOTVA-koulutukseen osallistuneiden henkilöiden antama palaute koulutuksesta on ollut erinomainen (4,6).

Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta uudistetaan vastaamaan kehittyvän paikallispuolustuksen tarpeita.

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Yhteistoiminta MPK:n ja Puolustusvoimien välillä on tiivistä. Paikallispuolustuksen organisoinnin ja tarpeiden osalta työ ei ole merkittävästi edistynyt vuoden 2023 aikana. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen tavoitetilatyön selvitysryhmä on asetettu PLM:n johdolla, työ laaditaan vuoden 2024 aikana ja sen tulokset liitetään puolustuselontekoon.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

	2021 toteuma	2022 toteuma	2023 toteuma
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuosimäärä ml. sopimussotilaat (htv), mom. 27.10.01	12 380	12 477	12 921
Sopimussotilaiden henkilötyövuosimäärä	422	380	469
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	5,8	8,4	7,0
Kokonaistyytyväisyys (työilmapiiri, 1–5)	4,2	4,2	4,2

1.3. Vaikuttavuus

Puolustusvoimille ei ole asetettu vaikuttavuuden tulostavoitteita. Puolustusvoimille asetetut, edellä mainitut, tuloksellisuuden tavoitteet edistävät hallinnonalalle esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista.

1.3.1. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Puolustusministeriö ei ole asettanut siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta koskevia tulostavoitteita.

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Toteuma 2023
<i>Tuottavuus</i>				
Koulutetut varusmiehet/varusmies- palvelukseen tulleet (%)	83	82	85	82
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetoimistojen henkilötövuosi- määrä/Puolustusvoimien henkilö- työvuosimäärä (%)	13	13	12	13
Kouluttajien määrä / koulutusjouk- kue (lkm)	2,8	2,6	2,5	2,9
<i>Kannattavuus</i>				
Maksuperustelain mukaisen mak- sullisen toiminnan kustannusvas- taavuus-% on vähintään	110	106	105	108

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuuden tunnusluvut	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Varusmiespäivän hinta (euroa)	48	48	44	49
Reserviläispäivän hinta (euroa)	167	155	174	158

Hinnat on määritetty kassamenoperusteisesti.

Kustannustiedot

Alla olevassa esitetään kokonaiskustannukset tehtäväalueittain. Kustannuspohjaisessa tarkastelussa olennaista on kustannusten ajallinen kohdistuminen sekä kaikkien kustannusten huomiointi rahoituslähteestä riippumatta. Kustannusperusteisessa laskelmassa maanpuolustuskaluston hankintamenot jaksotetaan hankitun maanpuolustuskaluston sotateknisen pitoajan mukaiselle ajanjaksolle vuosittaiseksi kuluksi, eli poistoksi.

Koska laskelman tulee kuvata rahamääräisiä panostekijöitä, on laskelmalla huomioitu ainoastaan toiminnan kulut.

Kustannuspohjaisen tiedon tuottaminen perustuu toimintolaskentaan. Laskelmaa varten Puolustusvoimien tukitoiminnoille kirjatut kulut on kohdennettu sisäisen laskennan vyörytyksin suoriteryhmiä, tehtäviä tai toimintaa kuvaaville eri tehtäväalueille. Tukitoiminnoille kirjatut kulut ovat muun muassa hallinnollisten toimintojen, kuljettamisen sekä kiinteistöhallinnon kuluja. Kohdentamisessa vyörytysajureina käytetään henkilötöyvuosia, tilojen käyttötarkoitukseen perustuvaa tilakuluja-kaumaa ja nettokulujakaumaa.

Puolustusvoimat yhteensä	2021 (1 000 eur)	2022 (1 000 eur)	2023 (1 000 eur)
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	129 912	142 133	167 692
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	69 092	71 777	73 347
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	481 966	490 494	518 560
Palkatun henkilöstön koulutus	145 039	176 690	173 248
Materiaalinen valmius	1 143 417	1 524 959	1 775 122
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	36 019	38 675	43 167
Tilannekuva	214 944	233 100	257 409
Kansainvälinen yhteistyö ja kriisinhallinta	107 304	115 302	155 802
Yhteensä	2 327 693	2 793 130	3 164 348

1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA LIIKETALOUDELLISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA) 31.12.2023

	2023 (tot)	2023 (tavoite)	2022 (tot)	2021 (tot)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1498	1 964	1600	1 130
- maksullisen toiminnan muut tuotot	2020	2 076	1648	113
Tuotot yhteensä	3 518	4 040	3 248	1 243
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	104	80	100	59
- palkat ja palkkiot	673	640	527	450
- vuokrat	1270	1880	1268	1330
- palvelujen ostot	758	710	788	497
- muut kulut	186	185	160	131
Erilliskustannukset yhteensä	2 991	3 495	2 843	2 468
KÄYTTÖJÄÄMÄ	528	545	404	-1 225
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	211	290	195	187
- poistot	42	60	39	37
- korot	3	0	0	0
- muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	256	350	234	224
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 247	3 845	3 077	2 692
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	271	195	171	-1 449
Kustannusvastaavuus-%	108 %	105 %	106 %	46 %

Yhteiskustannuksiin on sisällytetty osuus niistä kirjanpitoyksikön tukitoimintojen kautta muodostuvista yhteisistä kustannuseristä, jotka tukevat maksullista toimintaa. Maksulliseen toimintaan kohdennettava osuus yhteiskustannuksista muodostaa 6 %:n kustannuslisän. Kustannuslisä on muodostettu laskemalla maksullista toimintaa tukevien tukitoimintojen osuus Puolustusvoimien muista toimintamenoista. Kustannuslisän euromääräinen suuruus määräytyy maksullisen toiminnan tuotoista. Muut yhteiskustannukset sisältyvät tukitoimintojen kustannuksiin.

Vuonna 2023 Puolustusvoimissa aineellisen käyttöomaisuuden poistoista yli 80 % on kirjattu poistoiksi koneista ja laitteista. Poistojen osuus maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista määritettiin näillä perusteilla koneiden ja laitteiden viiden vuoden poistosuunnitelman mukaisesti 20 %:iin.

Korkojen osuus on tarkistettu ja päivitetty vastaamaan Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää korkokustannusta, joka vuonna 2023 oli 1,5 %.

**KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA
HINTATUETUISTA LIIKETALOUDELLISISTA SUORITTEISTA (1.000 EUROA) 31.12.2023**

Hintatuetut suoritteet	Vuosi 2023 toteutuma	Vuosi 2022 toteutuma	Vuosi 2021 toteutuma
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	296	86	0
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	9	0
Tuotot yhteensä	296	95	0
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	10	0
Henkilöstökustannukset	23	40	37
Vuokrat	11	0	0
Palvelujen ostot	365	169	116
Muut erilliskustannukset	0	6	12
Erilliskustannukset yhteensä	401	225	165
Tukitoimintojen kustannukset	18	6	0
Poistot	4	1	0
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset			0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	22	7	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	423	232	165
KUSTANNUSVASTAAVUUS			
Tuotot-kustannukset, euroa	-127	-137	-165
Kustannusvastaavuus- %	70 %	41 %	0 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	97	153	165
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN			
Tuotot-kustannukset, euroa	-31	16	0
Kustannusvastaavuus- %	93 %	107 %	100 %
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	186	184	194

1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Kyseinen toiminta kohdistuu pääasiassa Maanpuolustuskorkeakoulun hankkeisiin, joita on käynnissä muun muassa Suomen Akatemian kanssa.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotokset	Toteuma 2021	Toteuma 2022	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	28	29	28	30
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 938	29 623	29 500	28 229
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset / SA -joukkoihin sijoitetut (%)	6,4	10,6	10,0	10,0
HN lentotunnit (lkm)	9008	8944	9000	9011
NH-90 lentotunnit (lkm)	1 759	1901	1 850	1881
Taistelualus IA valmiusvuorokaudet (lkm)	1 251	1 254	1 200	1 224

Joukkojen suorituskykyä on kehitetty suunnitelmien mukaisesti ja koulutuksessa on saavutettu asetetut laadulliset tavoitteet. Varusmieskoulutuksen sotaharjoitusperusteisten maastovuorokausien toteuma oli 30.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma on pääosin vuodelle 2023 asetetun tavoitetason mukainen.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toisen lakisääteisen tehtävänsä perusteella Puolustusvoimat palvelee yhteiskuntaa kaikkina aikoina. Vuonna 2023 virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla ja yhteistoimintaosapuolilta saadun palautteen perusteella Puolustusvoimien antama tuki on ollut merkityksellistä.

Vuonna 2023 Puolustusvoimat tuki muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla siihen rinnasteisia tehtäviä yhteensä 485 kertaa, joista pääosa oli sotilasräjähteiden tunnistamis- tai raivaamistehtäviä. Kansainvälisen tilanteen takia poliisin ja Rajavartiolaitoksen virka-apupyynnöjä on hieman edellistä vuotta enemmän.

Puolustusvoimat ylläpiti öljyntorjuntavalmiuden koko toimintavuoden ja helikopterien virka-apu- ja pelastuspalvelupäivystystä NH90-kalustolla jatkettiin. Lisäksi Puolustusvoimat tuki muita viranomaisia ja yhteiskuntaa mm. asiantuntijoilla.

Varusmiesten loppukyselyllä kerätään tietoa koulutuskulttuurin kehittymisestä ja seurataan koulutusjärjestelyjen mielekkyyttä sekä tehokkuutta varusmiehen näkökulmasta. Kyselyiden tulokset olivat hyviä.

Reserviläiskyselyllä arvioidaan kertausharjoituksessa ja Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa reserviläisten käsityksiä mm. maanpuolustustahdosta, henkilökohtaisesta motivaatiosta, koulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta sekä koulutustapahtuman järjestelyistä. Kyselyiden tulosten perustella reserviläiset olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen.

Maanpuolustuskurssit toteutettiin lähes normaalilla kurssijaksotuksella. Koronapandemian aiheuttamaa ”jatkokurssivelkaa” purettiin edelleen toimeenpanemalla kurssit noin puolta suuremmalla vahvuudella kuin normaalisti. Kurssivahvuudet ovat normaalia suuremmat vielä vuoden 2024 ajan. Pääkurssien kurssiohjelmaa ja sisältöjä on tarkennettu vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä.

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto on sotatieteellinen yliopistokirjasto sekä alansa ainoa kotimainen erikoiskirjasto. Puolustusvoimien turvallisuustason seurauksena kirjaston ulkoinen palvelu siviiliasiakkaille oli rajallista. Kirjastossa vieraili yksittäisiä tutkijoita, ja muut asiakkaat saivat palvelua etäyhteyksien kautta. Puolustusvoimien ulkopuolisten asiakkaiden tiedonhakupalvelu verkossa oli erittäin aktiivista.

Sotilassoittokunnat ja niiden eri kokoonpanot esiintyivät vuonna 2023 yhteensä 900 kertaa (v. 2022 831). Sotilasmusiikkiala tuotti vuoden 2023 aikana 524 esiintymistä Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle ja näiden sidosryhmille.

1.6. Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Puolustusvoimien henkilöstön määrän ja laadun kehittämistä on jatkettu vuoden 2023 aikana tehtävien, tavoitteiden ja resurssien edellyttämällä tavalla. Suunnittelun perustana on ollut Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen henkilöstötarve ja valmiusvaatimukset.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli vuoden 2023 lopussa 13 067. Puolustusvoimien toimintamenoilla palkatun henkilöstön henkilötyövuosia kertyi vuonna 2023 yhteensä 12 921 henkilötyövuotta.

Puolustusvoimien henkilöstöstä oli sotilashenkilöstöä 64 % ja siviilihenkilöstöä 36 %. Henkilöstöstä oli miehiä 81 % ja naisia 19 %. Puolustusvoimien henkilöstön keski-ikä oli 41,8 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 44,7 %.

Työilmapiirikysely toteutettiin elo-syyskuussa ja siihen vastasi noin 77 % henkilöstöstä. Syksyn 2023 kyselyn tuloksista on nähtävissä, että Puolustusvoimien työilmapiiri on edelleen hyvällä tasolla. Korkeimmat keskiarvot saivat ”me-henki” (4,4), ”esimiestyö” (4,3) ”Tieto tulostavoitteista” (4,2) ”omaan työtehtävään” (4,2) oltiin myös tyytyväisiä.

Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna nousi merkittävästi edellisiin vuosiin verrattuna. Niitä oli 7,0 työpäivää henkilötyövuotta kohden.

Tunnusluku	2021	2022	2023
Henkilöstömäärä ja muutos % (1)	12 610 (+0,7 %)	12 892 (+2,2 %)	13 067 (+1,4 %)
Henkilötyövuodet (toimintamenot) (2)	12 380 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 405 ja muut 62 htv)	12 477 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 395 ja muut 77 htv)	12 921 (Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan htv:t 464 ja muut 75 htv)
Keski-ikä	41,7 (naiset 46,2 miehet 40,7)	41,7 (naiset 45,6 miehet 40,8)	41,8 (naiset 45,6 miehet 40,9)
Ikäjakauma	ks. kuvio	ks. kuvio	ks. kuvio
Koulutustaso (3)	5,2	5,2	5,2
Vakinaiset, määräaikaiset, lkm ja % (4)	Vakinaiset 10 132 (80,3 %) Määräaikaiset 2478 (19,7 %) Miehet: 8128 (79,4 %) ja 2112 (20,6 %) Naiset: 2004 (84,6 %) ja 366 (15,4 %)	Vakinaiset 10 048 (77,9%) Määräaikaiset 2844 (22,1 %) Miehet: 8068 (77,3 %) ja 2368 (22,7 %) Naiset: 1980 (80,7 %) ja 476 (19,3 %)	Vakinaiset 10 268 (78,6%) Määräaikaiset 2799 (21,4 %) Miehet: 8231 (77,9 %) ja 2332 (22,1 %) Naiset: 2037 (81,3 %) ja 467 (18,7 %)

Kokoaikaiset, osa-aikaiset	Kokoaikaiset 12 491 (99,1 %) Osa-aikaiset 119 (0,9 %) Miehet: 10181 (99,4%) Naiset: 2310 (97,5%) 60 (2,5%)	Kokoaikaiset 12 748 (98,9 %) Osa-aikaiset 144 (1,1 %) Miehet: 10361 (99,3%) Naiset: 2387 (97,2%) 69 (2,8%)	Kokoaikaiset 12 926 (98,9 %) Osa-aikaiset 141 (1,1 %) Miehet: 10498 (99,4%) Naiset: 2428 (97,0%) 76 (3,0%)
Tehdyn vuosityöajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta	84,0 %	83,0 %	83,6 %
Kokonaistyötyytyväisyysindeksi (5)	4,2 (miehet 4,3 ja naiset 4,1)	4,2 (miehet 4,3 ja naiset 4,1)	4,2 (miehet 4,3 ja naiset 4,1)
Ulkoinen vaihtuvuus, tulovaihtuvuus suluissa (6)	11,2 %	9,3 % (7,3 %)	11,9% (10,8 %)
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0,15 %	0,15 %	0,1 %
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,8	8,4	7,0
Työkunnon ja työtyytyväisyyden edistäminen (7)	2 800 €/htv	2 950 €/htv	2 995 €/htv

(1) Henkilöstömäärä sisältää palkatun henkilöstön, joka on toiminut kotimaan tehtävissä tai ulkomailla muissa kuin kriisinhallintatehtävissä ja joille on joulukuun aikana maksettu palkkaa. Henkilöstömäärä sisältää siis myös sopusotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja harjoittelijat.

(2) Henkilötyövuodet sisältävät toimintamenoista maksetut henkilötyövuodet, ml. sopimusotilaat. Suluissa on lisäksi mainittu kriisinhallinnan henkilötyövuosikertymä sekä muut htv:t (=monitoimihävittäjien hankinta (v.2020 alkaen), ulkopuolinen rahoitus ja palkkatuetty työ).

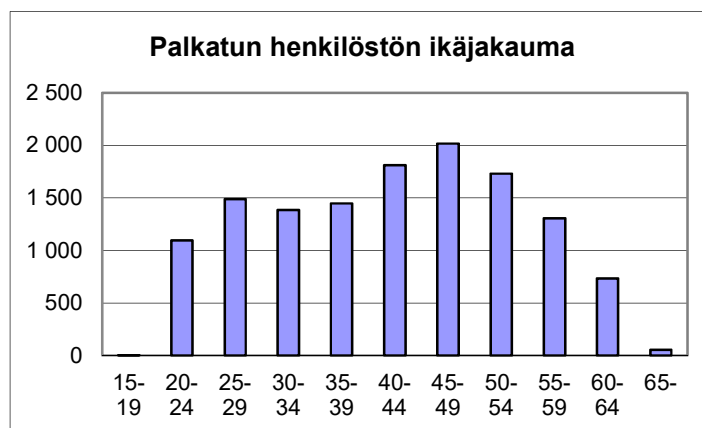
(3) Koulutustiedot (ensisijainen tutkinto). Sukupuolittaista indeksiä ei ole saatavilla.

(4) Kaikki määräaikaissa viroissa tai tehtävissä toimivat (ml. henkilöt, joilla on taustavirke tai -tehtävä ja työllisyysvaroin palkatut).

(5) Työilmapiirikysely toteutetaan puolustusvoimissa vuosittain. Kokonaistyötyytyväisyysindeksi muodostuu menestystä, omaa työtä ja lähiesimiestä koskevista yksittäisistä kysymyksistä (indeksi 1-5). (Naiset 4,1, miehet 4,3).

(6) Ulkoinen vaihtuvuus sisältää myös sopimusotilaiden, työllisyysvaroin palkattujen ja harjoittelijoiden tiedot. Tulovaihtuvuus on suuntaa antava. Luku muodostuu valtiolle.fi -järjestelmän avoimista tehtävistä sekä kadettikoulusta valmistuneista sekä sopimusotilaista. Tässä yhteydessä on huomioitava, että Puolustusvoimien sisällä tehtäviä vaihtoi vuonna 2023 n. 34% henkilöstöstä.

(7) Luku on suuntaa antava. Luvussa on mukana ne henkilöt, joilla on ollut mahdollisuus hyödyntää viikkoliikuntaoikeutta (2 h/vko) lisättynä työhyvinvointiin varattu euromäärä/htv.



Kuvio: Palkatun henkilöstön ikäjakauma

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Rahoituksen rakenne koostuu sekä talousarvion kautta tulevasta rahoituksesta että muusta rahoituksesta. Puolustusvoimat keräsi vuonna 2023 toiminnan tuottoja 44,7 milj. euroa.

Toiminnan tuotot jakautuivat seuraaviin tuottoluokkiin:

- 1) maksullisen toiminnan tuotot 2,2 milj. euroa,
- 2) vuokrat ja käyttökorvaukset 11,3 milj. euroa,
- 3) muut toiminnan tuotot 31,2 milj. euroa.

Puolustusvoimien sotilaallisen maanpuolustuksen talousarviorahoitus on vuonna 2023 koostunut ”Puolustusvoimien toimintamenot” -momentista (mom. 27.10.01) ja puolustusmateriaalihankintamomenteista (mom. 27.10.18 ja 27.10.19).

Puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan talousarviorahoitus on vuonna 2023 koostunut ulkoministeriön pääluokan ”Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpito-menot” -momentista (mom. 24.10.20) ja puolustusministeriön pääluokan ”Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot” -momentista (mom. 27.30.20).

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.20 ”Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista” arvioitiin kertyvän tuloa 18 000 euroa, joka oli myös Puolustusvoimien vuoden 2023 tilinpäätöksen toteuma. Tuloja momentille 12.27.99 ”Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot” kertyi 5,3 milj. euroa.

Tuloarviotilille 12.24.99 ”Ulkoministeriön hallinnonalan tulot” Puolustusvoimien tuloja kertyi 1,8 milj. euroa vuonna 2023. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset momentilla 12.39.04 olivat 269,0 milj. euroa. Muita sekalaisia tuloja oli 0,3 milj. euroa momentilla 12.39.10.

Yhteensä tuloja kertyi 276,4 milj. euroa.

Menoarviotilit

Vuonna 2023 ulkoministeriö (UM) osoitti Puolustusvoimille momentin 24.10.20 ”Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpito-menot (A)” määrärahaa 54,7 milj. euroa momentin määrärahan jakautuessa eri menokohdille. Momentin 24.10.20 vuoden 2023 käyttö oli 46,0 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.21 ”Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2v)” määrärahaa 2,9 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2022 oli 1,6 milj. euroa, jolloin vuonna 2023 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli 4,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 2,2 milj. euroa mm. digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Vuodelle 2024 siirtyvä erä oli 2,2 milj. euroa.

Momentin 27.01.29 ”Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)”

vuoden 2023 tilinpäätöstoteuma oli 419,7 milj. euroa.

Vuonna 2023 myönnettiin momentille 27.10.01 "Puolustusvoimien toimintamenot (smr 2v)" nettobudjetoitua määrärahaa 2 253,3 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2022 oli 272,8 milj. euroa, jolloin vuonna 2023 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 2 526,1 milj. euroa. Momentin käyttö oli 2 266,7 milj. euroa. Vuodelle 2024 siirtyi 259,4 milj. euroa.

Vuonna 2023 myönnettiin momentille 27.10.18 "Puolustusmateriaali-hankinnat (smr 5v)" määrärahaa yhteensä 1 926,3 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä oli 1 498,9 milj. euroa, jolloin vuonna 2023 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 3 425,2 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 1 084,0 milj. euroa, ja määrärahoja peruutettiin 269,0 milj. euroa. Vuodelle 2024 siirtyi 2 072,2 milj. euroa.

Momentille 27.10.19 "Monitoimihävittäjien hankinta (smr 5v)" myönnettiin 1 417,9 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä oli 1 098,7 milj. euroa, jolloin käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 2 516,6 milj. euroa. Tästä käytettiin 1 172,4 milj. euroa ja vuodelle 2024 siirtyi 1 344,2 milj. euroa.

Momentilla 27.30.20 "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (smr 2v)" oli käytössä 129,1 milj. euroa, joka koostui myönnetystä 67,5 milj. eurosta ja vuodelta 2022 siirtyneestä 61,6 milj. eurosta. Käyttö oli 74,9 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 54,2 milj. euroa.

Yllä olevat luvut on pyöristetty kukin erikseen. Analyysiin on sisällytetty vain merkittävimmät erät. Luvussa 2 oleva Talousarvion toteumalaskelma on laadittu sentin tarkkuudella sisältäen kaikki momentit.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö keräsi toiminnallaan vuonna 2023 tuottoja 44,7 milj. euroa, joka on noin 16,3 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Merkittävin muutos on tapahtunut muissa toiminnan tuotoissa, joissa näkyvä noin 14,7 milj. euron kasvu kohdistuu pääosin yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin, jotka kasvoivat noin 14,6 milj. eurolla. Kasvun taustalla on Suomessa järjestettyjen kansainvälisten harjoitusten lisääntyminen, minkä vuoksi ulkomaisilta joukoilta laskutettavan isäntämaatuen määrä kasvoi merkittävästi.

Vuokrat ja käyttökorvaukset ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta 1,5 milj. euroa aiheutuen yleisestä asumiskustannuksen noususta. Tämä nousu vaikutti perittyihin palvelussuhdeasuntojen vuokriin. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat vuodesta 2022 noin 0,1 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot vaihtelevat vuosittain ja vertailuvuonna 2022 maksullisen toiminnan volyymi oli mm. COVID-19-pandemian vuoksi vähäisempää.

Toiminnan kulut

Vuonna 2023 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön toiminnan kulut olivat noin 3 822,7 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 856,8 milj. eurolla (28,9 %). Toiminnan kulujen kasvuun vaikuttivat muun muassa turvallisuusympäristön muutos ja valmiuden kehittäminen. Merkittävin kasvu kohdistui muiden kulujen tiliryhmään, jossa erityisesti lisääntyivät maanpuolustuskaluston kulut. Toiminnan kulujen suurimmat tiliryhmät olivat henkilöstökulut, joiden määrä oli 1 036,2 milj. euroa (27,1 % toiminnan kuluista), palveluiden ostot 853,8 milj. euroa (22,3 % toiminnan kuluista) sekä muut kulut 1 114,1 milj. euroa (29,1 % toiminnan kuluista).

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevien kulujen määrä oli yhteensä noin 477,8 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 155,6 milj. euroa eli 48,3 %. Ostot tilikauden aikana kasvoivat noin 93,6 milj. euroa eli 25,7 %. Suurin yksittäinen kasvu kohdistui vaatteistohankintoihin, jotka kasvoivat 28,2 milj. euroa (161,7 %) Vaatteiston hankintojen kasvu liittyi kehittämisohjelmien hankintoihin sekä kriittisen lisämateriaalin hankintoihin.

Vaihto-omaisuusvaraston muutoskirjauksia tehtiin vaihto-omaisuusvarastoa pienentävästi 19,4 milj. eurolla, kun edellisenä vuonna varaston arvo kasvoi 42,5 milj. eurolla.

Henkilöstökulujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 66,7 milj. euroa eli 6,9 %. Kasvu kohdistui palkkojen ja palkkioiden tililajiin, joka kasvoi 55,8 milj. euroa sekä henkilöstösivukuluihin, joissa oli kasvua 11,0 milj. euroa. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat henkilötövuosien määrän kasvu sekä valtion virka- ja työehtosopimukseen perustuvat sopimuskorotukset. Palkkojen osalta suurin kasvu kohdistui virkasuhdepalkkoihin, jotka kasvoivat 53,2 milj. euroa eli 7,1 %. Työsuhdepalkat laskivat edellisestä vuodesta 1,2 milj. euroa eli 12,8 % aiheutuen henkilöstörakenteen muutoksesta. Henkilöstösivukulujen kasvu muodostui pääosin työnantajan eläkemaksujen noin 8,5 milj. euroa eli 6,7 % kasvusta sekä sosiaaliturvamaksujen kasvusta 2,2 milj. euroa eli 22,1 %.

Vuokrakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna n. 34,4 milj. euroa eli 13,4 %. Kulujen kasvu aiheutuu keskeisesti Puolustuskiinteistöille maksettujen toimitilavuokrien lisäyksestä (27,6 milj. euroa) sekä asuntojen vuokrien lisäyksestä (2,9 milj. euroa). Lisäksi kuljetusvälineiden vuokrakulut kasvoivat edellisestä vuodesta 1,7 milj. euroa.

Suurimmat palveluiden ostot kohdistuivat korjaus- ja kunnossapitopalveluihin (noin 321,6 milj. euroa), muihin palveluihin (noin 372,4 milj. euroa) ja toimistopalveluihin (noin 106,2 milj. euroa). Palveluiden ostot kokonaisuutena kasvoivat vuoteen 2022 verrattuna yhteensä noin 81,9 milj. euroa eli 10,6 % ja kasvua tapahtui kaikissa muissa palveluryhmissä paitsi toimistopalveluissa sekä puhtaanapito- ja pesulapalveluissa. Eniten kasvoivat asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostot (51,9 milj. euroa) ja maanpuolustuskaluston sekä muiden koneiden ja laitteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut (28,1 milj. euroa).

Muut kulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 518,5 milj. euroa eli 87,1 %. Muutos johtuu pääosin maanpuolustuskaluston hankintakulujen lisääntymisestä 507,3 milj. eurolla eli 97,5 %. Suurin kasvu kohdistui lentokoneiden, helikoptereiden sekä lennokkien kulutisiin. Tilikaudelle kohdistuviin maanpuolustuskaluston hankintoihin vaikuttavat hankkeiden etenemisestä ja maksuaikatauluista aiheutuvat suorituskyvyn rakentamisen vuosittaiset vaihtelut.

Henkilöstön, varusmiesten ja reserviläisten matkakulut kokonaisuutena olivat noin 56,2 milj. euroa, jossa on vuoteen 2022 verrattuna noin 14,4 milj. euron lisäys. Syy muutokselle on COVID-19-pandemian tasaantumisen aiheuttamat vaikutukset virkamatkustamiseen.

Asevelvollisten ruokarahat vähenivät 5,0 milj. eurolla. Muutos johtuu pääosin siitä, että vielä vuoden 2022 alkupuolella oli varusmieskoulutuksessa käytössä kahden viikon rotaatiomalli, joka lisäsi vertailuvuonna maksettuja ruokarahoja.

Valmistus omaan käyttöön -kirjauksia tehtiin yhteensä noin 22,5 milj. euron edestä ja ne koskivat keskeneräisiä käyttöomaisuushankintoja. Kirjaukset ovat lisääntyneet edellisestä vuodesta 2,7 milj. euroa eli 13,5 %.

Käyttöomaisuuden poistot olivat 73,2 milj. euroa ja niiden määrä kasvoi vuoteen 2022 verrattuna vain 2,5 milj. euroa eli 3,5 %. Eniten kasvua oli koneiden ja laitteiden poistojen määrässä. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 3,4 milj. euroa eli 5,8 %. Kasvua selittävät vuoden 2023 aikana tapahtuneet lentokoulutuskoneiden, kuorma-autojen ja tietotekniikka-alan laitteiden hankinnoista aiheutuneet poistojen lisäykset.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat noin 0,2 milj. euroa aiheutuen pääosin euromääräisten saamisen korkotuotoista. Rahoituskulut olivat noin 0,1 milj. euroa aiheutuen pääosin ostolaskujen viivästyskoroista. Rahoitustuotot ja rahoituskulut lisääntyivät hieman edellisestä vuodesta.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat noin 5,5 milj. euroa kasvaen vuodesta 2022 noin 1,0 milj. euroa (22,4 %). Muutosta selittävät edellistä vuotta suuremmat sopimusten viivästyssakkojen kertymät sekä Millog Oy:n liikevoiton palautusten vähentyminen. Satunnaiset kulut olivat noin 0,5 milj. euroa aiheutuen pääosin maksetuista korvauksista. Satunnaisten kulujen määrä on lähes edellisen vuoden tasolla.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Vuonna 2023 ei Puolustusvoimissa syntynyt siirtotalouden kuluja.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Vuoteen 2022 verrattuna arvonlisäverotuotot kasvoivat yhteensä n. 6,8 milj. euroa. Kasvu kohdentuu yhteisöhankintojen arvonlisäverokirjauksiin, jotka lisääntyivät 11,6 milj. euroa. Maahantuonnin arvonlisäverokirjaukset vähenivät n. 5,0 milj. eurolla.

Vuoteen 2022 verrattuna arvonlisäverokulut lisääntyivät yhteensä noin 75,5 milj. euroa eli 21,2 %. Kasvu aiheutuu suoritetuista arvonlisäverokuluista, jotka kasvoivat noin 68,9 milj. euroa eli 22,9 % sekä yhteisöhankintojen arvonlisäverokirjauksista, jotka lisääntyivät 11,6 milj. euroa. Maahantuonnin arvonlisäverokirjaukset vähenivät 5,0 eurolla. Suoritettujen arvonlisäverokulujen sekä yhteisöhankintojen arvonlisäverokulujen kasvua selittävänä tekijänä on hankintojen arvon kasvu.

Vuoden 2023 kulujäämä

Tuotto- ja kululaskelman lopputulos osoittaa 4,14 mrd. euron kulujäämää, joka kasvoi vuodesta 2022 noin 908,0 milj. euroa. Kulujäämän kasvun taustalla on erityisesti toiminnan kulujen kasvu, joka kohdistuu keskeisesti maanpuolustuskaluston hankintoihin. Maanpuolustuskaluston hankinnat kirjataan tuotto- ja kululaskelmassa vuosittaiseksi kuluksi hankintavuodelle, vaikka hankinnat ovat pitkävaikutteisia omaisuushankintoja.

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma 2 713,8 milj. euroa kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 980,4 milj. eurolla eli 56,6 %. Taseen loppusummasta käyttöomaisuuden osuus on 13 % (2022 19 %), vaihto-omaisuuden osuus 20 % (2022 32 %) ja rahoitusomaisuuden

osuus 67 % (2022 49 %).

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Vuonna 2023 Puolustusvoimien käyttöomaisuuden kokonaismäärä oli 358,2 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 28,8 milj. eurolla eli 8,8 %. Käyttöomaisuus jakautui 92,5 % aineellisiin hyödykkeisiin (2022 94,8 %) ja 7,5 % aineettomiin hyödykkeisiin (2022 5,2 %).

Aineellisten hyödykkeiden kokonaisarvo kasvoi 19,1 milj. euroa eli 6,1 % ja kasvun voidaan todeta olevan normaalia vuosittaista vaihtelua. Merkittävin osuus (76,0 %) aineellisesta käyttöomaisuudesta kuuluu koneiden ja laitteiden ryhmään, jonka arvo kasvoi edellisestä vuodesta 11,4 milj. euroa (4,7 %). Rakennelmien arvo kasvoi 8,5 milj. euroa (23,9 %) ja rakenteiden arvo kasvoi 0,2 milj. euroa eli 3,4 %. Kesken-eräisen aineellisen käyttöomaisuuden arvo väheni 0,9 milj. euroa (3,0%).

Aineettomien hyödykkeiden kokonaisarvo on kasvanut 9,7 milj. euroa (56,7 %). Merkittävin muutos kohdistuu keskeneräiseen aineettomaan käyttöomaisuuteen, joka kasvoi 5,3 milj. eurolla (51,7 %) sekä aineettomiin oikeuksiin, joiden arvo kasvoi 4,8 milj. eurolla (78,8 %). Suurin yksittäinen keskeneräisen käyttöomaisuuden aktiivointi aiheutui raskaiden raketinheittimien projektisopimuksista (4,5 milj. euroa).

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden määrän kasvu vuodesta 2022 on 951,6 milj. euroa (67,8 %). Merkittävin tekijä kasvulle on rahoitusomaisuuteen kuuluvien ennakkomaksujen lisääntyminen 966,7 milj. eurolla (114,3 %). Vaihto-omaisuuden arvo väheni 19,4 milj. eurolla (3,5 %).

Ennakkomaksuista suurin osa muodostuu puolustustarvikkeiden ja niihin liittyvien palveluiden ostoja koskevan Foreign Military Sales (FMS) -sopimuksen mukaisista ennakkomaksuista (63,6 %) sekä maanpuolustuskaluston hankintaennakoista (30,4 %). Merkittävin kasvu kohdistuu (FMS) -sopimuksen mukaisiin ennakkomaksuihin, joiden määrä on lisääntynyt 671,8 milj. eurolla (139,9 %). FMS-ennakkomaksuista suuri osuus liittyy F-35-hankkeen maksusuorituksiin.

Menotilien negatiivinen saldo (-1 693,76 eur) aiheutuu Danske Bankin 31.12.2023 veloittamasta palvelumaksusta.

Oma pääoma

Taseen pääoman siirrot -erään tilinpäätöksessä siirretyt katteet, tyhjennykset, lähetteen tili, hallinnan siirrot ja yhteishankinnoista aiheutuneet menonsiirrot olivat vuonna 2023 yhteismäärältään noin 4,97 mrd. euroa (2022 3,84 mrd. euroa). Kasvuun vaikutti suurimpana tekijänä maksusuoritusten lisääntyminen, joka näkyy maksuliikemenotilin tapahtumissa. Tilikauden kulujäämän ollessa noin 4,14 mrd. euroa, ylittävät edellä mainitut pääoman siirtoihin kirjatut erät tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen 829,2 milj. eurolla. Valtion pääoma tilikauden 2023 lopussa oli 2,22 mrd. euroa, jossa kasvua vuoteen 2022 verrattuna oli edellä mainittu 829,2 milj. euroa.

Vieras pääoma

Vuoteen 2022 verrattuna vieraan pääoman määrä kasvoi 151,2 milj. euroa. Suurin kasvu aiheutuu ostoveloista, jotka kokonaisuutena kasvoivat 150,8 euroa (104,1 %)

295,6 milj. euroon. Kasvu aiheutuu hankintojen määrän kasvusta. Siirtovelat pysyivät lähes edellisen vuoden tasolla, vähentyen 1,0 milj. euroa. Edelleen tilitettävät erät vähenivät 0,8 milj. euro (3,9 %) edellisestä vuodesta.

1.8. Sisäisen valvonnan vahvistuslausuma

Puolustusvoimien sisäinen valvonta ja riskienhallinta vuonna 2023 täyttää valtiontalousarvioasetuksen 69 §:ssä asetut vaateet.

Puolustusvoimissa noudatetaan vuonna 2021 Pääesikunnan päällikön antamaa määräystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteista, velvoitteista ja vastuista. Määräys pohjautuu COSO-viitekehykseen ja SFS-ISO 31000:2018 standardiin. Raportoinnissa käytetään nk. COSO-arviointikehikkoa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan päämääränä on tukea tavoitteiden saavuttamista ja vaatimusten mukaisuutta, sekä tuottaa riittävä varmuus talouden ja toiminnan laillisuudesta ja tuloksellisuudesta.

Sisäisen valvonnan järjestämistä Puolustusvoimissa johtaa ja sen asianmukaisuudesta ja riittävyydestä vastaa Pääesikunnan päällikkö. Johto edistää esimerkillään ja vaatimuksillaan rehellisyyttä ja arvojen mukaista toimintaa. Jokainen työntekijä osallistuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamiseen. Näiden yhteisvaikutuksella pyritään ylläpitämään ja edistämään sisäiselle valvonnalle suotuisaa ohjausympäristöä.

Puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuutta ohjaa ja valvoo Puolustusvoimien asessori tukena Pääesikunnan oikeudellinen osasto. Laillisuusvalvonnan eräänä keskeisenä tavoitteena on tuottaa Puolustusvoimien johdolle oikeaa, ajantasaista ja riittävää tietoa toiminnan lainmukaisuudesta. Käytössä on nk. whistleblower-direktiivin mukainen ilmoituskanava. Vuonna 2023 valmisteltiin korrupti-onvastaisen toiminnan strategia, joka allekirjoitettiin 5.1.2024.

Puolustusvoimien sisäinen tarkastus arvioi puolustusvoimien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä ja asianmukaisuutta sekä raportoi siitä Puolustusvoimien johdolle.

1.9. Arviointien tulokset

Puolustusvoimissa linjaorganisaation antamia arvioita täydennetään toimialojen arvioinneilla. Kokonaisarvio kattaa siten koko Puolustusvoimien organisaation ja kaiken sen toiminnan hallintoyksiköistä puolustushaaroihin ja kaikilta toimialoilta Pääesikunnan ohjaaviin osastoihin.

Sisäisen valvonnan periaatteiden ja tason arviointi Puolustusvoimissa on toteutettu hallintoyksiköittäin sisäisen valvonnan arviointikehikon avulla. Arvioinneista syntyy tilannekuva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta puolustusvoimissa. Linjaorganisaation antamia arvioita täydennetään toimialojen arvioinneilla. Kokonaisarvio läpileikkaa Puolustusvoimien organisaation ja toiminnan.

Ohjausympäristö on asianmukaisesti järjestetty.

Puolustusvoimien toimintaa keskeisesti ohjaavien normien toimivuutta ja vaikuttavuutta oli suunniteltu seurattavaksi vuonna 2023, mutta toteutus on jätetty odottamaan uuden asianhallintajärjestelmän käyttöön ottoa.

Riskien arviointi on asianmukaisesti järjestetty ja arvioinnin tilaa voidaan pitää pääsääntöisesti riittävänä.

Riskienhallinnan yhtenäistämiseksi ja kehittämiseksi käyttöön on otettu Puolustusvoimien riskienhallinnan sekä työ- ja palvelusturvallisuuspoikkeamien hallinnan palvelu (PVRIPO). Toistaiseksi sen käyttö on ulottunut työ- ja palvelusturvallisuuspoikkeamien ohella rajallisesti muille toimialoille. Sen käyttöä ei ole sidottu selkeästi normiohjeistetun riskienhallinnan toiminnan osaksi ja sen vaikutus riskienhallinnan paranemiseen on toistaiseksi ollut vähäinen.

Valvontatoimenpiteet on pääosin asianmukaisesti järjestetty.

Pääsääntöisesti valvontatoimenpiteet on määritetty ja niitä toteutetaan osana päivittäistä työtä. Ajantasainen ohjeistus, riskiperusteinen valvonta, ennakkoiva ohjaaminen ja mahdollisiin poikkeamiin puuttuminen muodostavat sisäisen valvonnan painopisteet. Päivittäisessä työssä korostuvat ohjeistuksen mukainen toiminta ja ennakkoiva ohjaaminen oikeisiin toimintatapoihin.

Materiaaliin kohdistuvat valvontatoimet ovat olleet kattavia. Puolustusvoimien materiaalihallinnon asianmukaisuuden ja materiaalivalvonnan tila on hyvä.

Korruptionvastainen toiminta ja laajemmin laillisuudenvilvontaa koskeva toiminta tulee sitoa jatkossa tiiviimmin osaksi sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Korruptionvastaisen toiminnan strategia keskittyy korruptionriskeihin liittyvään koulutukseen, riskien tunnistamiseen ja ennaltaehkäiseviin toimiin.

Puolustusvoimien laillisuusvalvontakanavan teknistä kehittämistä jatkettiin toimintavuoden aikana.

Tieto ja viestintä on pääosin asianmukaisesti järjestetty.

Sisäisen valvonnan tiedonhallinta edellyttää jatkokehittämistä tavoitteena aineiston parempi jäljitettävyyden ja saavutettavuus.

Seurantatoimenpiteet on asianmukaisesti järjestetty, mutta osin vakioimatta. Kehittämiskohteena jatketaan valvontaa tukevien seurantatoimenpiteiden tunnetuksi tekemistä, vakioimista ja yhdenmukaistamista.

Puolustusvoimien ulkoiset arvioinnit

Puolustusvoimien sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan ei kohdistettu ulkopuolisia tarkastuksia. Toimintaan kohdistuneet ulkopuoliset tarkastukset on liitetty osaksi hallintoyksiköiden vuosiraportteja.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Puolustusvoimissa ei havaittu vuoden 2023 aikana merkittäviä talouteen tai omaisuuteen liittyviä väärinkäytöksiä tai väärinkäytösepäilyjä. Väärinkäytöksiä tai niiden epäilyjä vuonna 2023 on havaittu 3 kappaletta. Määrä on edellisvuosia pienempi.

Tapaukset liittyvät sekä omaisuuteen että varoihin.

1.10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvedotiedot

Puolustusvoimissa tehtiin vuonna 2023 takaisinperintäpäätöksiä 100 kappaletta (yhteensä 28.120,56 euroa), joista onnistuneita takaisinperintöjä vuoden 2023 aikana oli 35 kappaletta (yhteensä 4.444,94 euroa).

2. PUOLUSTUSVOIMIEN TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	55 420 476,25	61 955 708	61 955 707,72	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	55 420 476,25	61 955 708	61 955 707,72	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	52 027 326,82	276 427 497	276 427 496,52	0,00	100 %
12.24.99. Ulkoministeriön hallinnonalan tulot	2 503 176,50	1 837 846	1 837 845,57	0,00	100 %
12.27.20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista (netto)	18 000,00	18 000	18 000,00	0,00	100 %
12.27.99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	2 211 850,46	5 263 853	5 263 852,64	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	47 289 764,21	269 045 000	269 045 000,00	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	4 535,65	262 798	262 798,31	0,00	100 %
Tuloarvioliitit yhteensä	107 447 803,07	338 383 204	338 383 204,24	0,00	100 %

Päälukuan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia		69 665	69 665,42		69 665,42	0,00		69 665,42	69 665,42	0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (smr 2 v)		69 665	69 665,42		69 665,42	0,00		69 665,42	69 665,42	0,00
23.01.03.1.Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot		69 665	69 665,42		69 665,42	0,00		69 665,42	69 665,42	0,00
24. Ulkoministeriön hallinnonala	39 592 098,23	55 198 143	46 520 733,05		46 520 733,05	8 677 410,40				
24.01.29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	406 883,25	498 143	498 143,45		498 143,45	0,00				
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonlisäveromenot	406 883,25	498 143	498 143,45		498 143,45	0,00				
24.10.20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (A)	39 185 214,98	54 700 000	46 022 589,60		46 022 589,60	8 677 410,40				
24.10.20.01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot (EK)		4 548 000	2 848 975,33		2 848 975,33	1 699 024,67				
24.10.20.04. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio) (EK)	1 929 324,44	5 242 000	4 747 700,88		4 747 700,88	494 299,12				
24.10.20.05. Yhteiset menot (EK)	5 989 269,76	6 854 000	4 878 008,00		4 878 008,00	1 975 992,00				
24.10.20.09 Varalla käynnissä olevien operatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin (EK)		889 000				889 000,00				
24.10.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	1 372 088,14	1 560 000	1 465 570,82		1 465 570,82	94 429,18				
24.10.20.14. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (EK)	17 904 568,35	17 830 000	16 625 167,86		16 625 167,86	1 204 832,14				
24.10.20.15. EUTM/Malin koulutusoperaation menot (EK)	1 509 825,39	628 000	521 470,30		521 470,30	106 529,70				
24.10.20.16. Malin YK-operaatian menot (MINUSMA) (EK)	542 738,74	887 000	452 958,24		452 958,24	434 041,76				
24.10.20.18. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	7 425 783,15	8 704 000	8 111 993,75		8 111 993,75	592 006,25				
24.10.20.23. Naton Irakin koulutusoperaation menot (MNI) (EK)	469 763,46	739 000	654 632,53		654 632,53	84 367,47				
24.10.20.24.EUNAVFOR MED, Irini-operaatian menot (EK)	1 539 589,42	1 696 000	1 589 290,39		1 589 290,39	106 709,61				
24.10.20.25. EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	502 264,13	703 000	407 345,42		407 345,42	295 654,58				
24.10.20.26. EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot (EK)		4 420 000	3 719 476,08		3 719 476,08	700 523,92				

Päälukan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27. Puolustusministeriön hallinnonala	4 200 266 435,50	6 087 596 055	3 803 096 404,35	2 284 490 773,72	6 087 587 178,07	8 877,38	2 933 681 844,56	8 601 555 844,56	4 600 226 119,88	3 732 284 724,68
27.01.21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2v)	2 875 000,00	2 875 000	644 181,53	2 230 818,47	2 875 000,00	0,00	1 571 907,25	4 446 907,25	2 216 088,78	2 230 818,47
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonsäätömenot (A)	358 567 013,83	419 712 055	419 712 055,45		419 712 055,45	0,00				
27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot (netto) (smr 2v)	2 152 420 000,00	2 253 291 000	1 993 832 742,95	259 458 257,05	2 253 291 000,00	0,00	272 841 481,90	2 526 132 481,90	2 266 674 224,85	259 458 257,05
27.10.01.1. Kiinteistömenot	261 000 000,00	304 600 000	302 272 765,22	2 327 234,78	304 600 000,00	0,00	835 622,46	305 435 622,46	303 108 387,68	2 327 234,78
27.10.01.2. Puolustusvoimien toiminnallisia tarpeita aiheuttavien palvelussuhteiden vuokrausmaksujen maksaminen (EK) (enintään)	1 600 000,00	2 100 000	2 026 018,80	73 981,20	2 100 000,00	0,00	2 116,64	2 102 116,64	2 028 135,44	73 981,20
27.10.01.3. Sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustalouden, partiolaistointien sekä merkittävälle urheilutapahtumille suoritettavien liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen (EK) (enintään)	155 000,00	155 000	65 208,62	89 791,38	155 000,00	0,00	31 396,05	186 396,05	96 604,67	89 791,38
27.10.01.6. Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot	257 532 000,00	280 988 000	212 819 054,93	68 168 945,07	280 988 000,00	0,00	54 923 684,29	335 911 684,29	267 742 739,22	68 168 945,07
27.10.01.6.42. Vuoden 2018 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)	4 800 000,00						3 868 850,61	3 868 850,61	3 868 850,61	0,00
27.10.01.6.43. Vuoden 2019 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)	8 250 000,00						2 654 104,40	2 654 104,40	2 654 104,40	0,00
27.10.01.6.44. Vuoden 2020 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)	19 645 000,00	6 192 000	1 285 217,58	4 906 782,42	6 192 000,00	0,00	9 714 283,45	15 906 283,45	10 999 501,03	4 906 782,42
27.10.01.6.45. Kunnossapidon kumppanuus 2020 (Millog 2020) - tilausvaluutus (KPY)	126 092 000,00	126 092 000	121 200 073,62	4 891 926,38	126 092 000,00	0,00	5 505 377,92	131 597 377,92	126 705 451,54	4 891 926,38
27.10.01.6.46. Vuoden 2021 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)	98 745 000,00	42 190 000	15 568 598,61	26 621 401,39	42 190 000,00	0,00	33 181 067,91	75 371 067,91	48 749 666,52	26 621 401,39
27.10.01.6.47. Vuoden 2022 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)		106 464 000	74 765 165,12	31 698 834,88	106 464 000,00	0,00		106 464 000,00	74 765 165,12	31 698 834,88
27.10.01.6.48. Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaluutus (KPY)		50 000		50 000,00	50 000,00	0,00		50 000,00		50 000,00
27.10.01.9. Muut toimintamenot	1 632 133 000,00	1 665 448 000	1 476 649 695,38	188 798 304,62	1 665 448 000,00	0,00	217 048 662,46	1 882 496 662,46	1 693 698 357,84	188 798 304,62
27.10.01.9.01. Muut toimintamenot (KPY)	1 630 600 280,11	1 665 438 000	1 475 745 302,28	188 798 304,62	1 664 543 606,90	894 393,10	217 048 662,46	1 882 486 662,46	1 692 793 964,74	188 798 304,62
27.10.01.9.40. Toimintamenojen tilausvaluuksien valuttokurssien muutoksista aiheutuvat menot (KPY)	1 532 719,89	10 000	904 393,10		904 393,10	-894 393,10		10 000,00	904 393,10	0,00

Päälukuan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.10.18. Puolustusmateriaalihankinnat (smr 5 v)										
27.10.18.1. Puolustusmateriaalin tilausvaltuuksista aiheutuvat menot	1 289 200 000,00	1 926 320 000	560 682 141,74	1 365 637 858,26	1 926 320 000,00	0,00	1 498 955 482,69	3 425 275 482,69	1 084 018 607,09	2 072 211 875,60
27.10.18.1.05. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2012) - tilausvaltuus (KPY)	530 468 000,00	1 661 080 000	513 804 098,22	1 147 275 901,78	1 661 080 000,00	0,00	661 424 429,93	2 322 504 429,93	701 531 712,27	1 351 927 717,66
27.10.18.1.09. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2014) - tilausvaltuus (KPY)							16 571 875,43	16 571 875,43	3 948 875,43	0,00
27.10.18.1.10. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2015) - tilausvaltuus (KPY)							29 116 461,83	29 116 461,83	461,83	21 900 000,00
27.10.18.1.11. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2016) - tilausvaltuus (KPY)							9 164 000,00	9 164 000,00	0,00	0,00
27.10.18.1.12. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2017) - tilausvaltuus (KPY)	20 772 000,00	35 287 000	20 402 499,37	14 884 500,63	35 287 000,00	0,00	81 215 665,22	116 502 665,22	49 799 107,95	58 669 557,27
27.10.18.1.13. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	238 148 000,00	40 900 000	25 859 806,22	15 040 193,78	40 900 000,00	0,00	296 383 908,25	337 283 908,25	69 222 221,55	38 053 686,70
27.10.18.1.14. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2019) - tilausvaltuus (KPY)	6 550 000,00						34 419 288,45	34 419 288,45	10 333 204,90	24 086 083,55
27.10.18.1.15. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2020) - tilausvaltuus (KPY)	16 700 000,00	6 680 000	665 413,27	6 014 586,73	6 680 000,00	0,00	5 678 584,95	12 358 584,95	4 195 808,02	8 162 776,93
27.10.18.1.16. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2021) - tilausvaltuus (KPY)	191 940 000,00	223 642 000	71 963 328,72	151 678 671,28	223 642 000,00	0,00	153 722 209,22	377 364 209,22	152 751 845,95	224 612 363,27
27.10.18.1.17. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2022) - tilausvaltuus (KPY)	48 443 000,00	49 044 000	14 739 016,10	34 304 983,90	49 044 000,00	0,00	23 925 492,21	72 969 492,21	28 370 162,12	44 599 330,09
27.10.18.1.18. Puolustusvoimien parantaminen (PVPAR 2022) - tilausvaltuus (KPY)		655 700 000	217 068 526,91	438 631 473,09	655 700 000,00	0,00		655 700 000,00	217 068 526,91	438 631 473,09
27.10.18.1.19. Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2023) - tilausvaltuus (KPY)		115 087 000	43 715 412,91	71 371 587,09	115 087 000,00	0,00		115 087 000,00	43 715 412,91	71 371 587,09
27.10.18.1.20. Laivue 2020 -tilausvaltuus		469 278 000	99 044 975,10	370 233 024,90	469 278 000,00	0,00		469 278 000,00	99 044 975,10	370 233 024,90
27.10.18.1.21. Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat (UKR 2023) -tilausvaltuus		41 214 000	4 249 586,92	36 964 413,08	41 214 000,00	0,00		41 214 000,00	4 249 586,92	36 964 413,08
27.10.18.1.40. Indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat menot (KPY)	7 915 000,00	24 248 000	16 095 532,70	8 152 467,30	24 248 000,00	0,00	2 869 355,98	27 117 355,98	18 521 594,74	8 595 761,24
27.10.18.2. Muut puolustusmateriaalihankinnat (EK) (enintään)	758 732 000,00	265 240 000	46 878 043,52	218 361 956,48	265 240 000,00	0,00	837 531 052,76	1 102 771 052,76	382 486 894,82	720 284 157,94
27.10.19. Montoihävittäjien hankinta (netto) (smr 5v)	330 028 000,00	1 417 853 000	814 890 505,44	602 962 494,56	1 417 853 000,00	0,00	1 098 719 130,57	2 516 572 130,57	1 172 389 702,39	1 344 182 428,18
27.10.19.1. Montoihävittäjien hankinta 2021 - tilausvaltuus (HX 2021) (EK)		1 000 000 000	628 516 760,08	371 483 239,92	1 000 000 000,00	0,00	321 463 128,70	1 321 463 128,70	949 979 888,78	371 483 239,92
27.10.19.2. Monihävittäjien hankinnan muu rahoitus (EK)(enintään)	211 751 000,00	47 017 000		47 017 000,00	47 017 000,00	0,00	766 742 163,04	813 759 163,04	25 522 229,42	788 236 933,62
27.10.19.3. Indeksimenot (EK)	29 700 000,00	99 638 000	71 020 121,96	28 617 878,04	99 638 000,00	0,00	2 087 724,12	101 725 724,12	73 107 846,08	28 617 878,04
27.10.19.4. Valuuttakurssimenot (EK)	88 577 000,00	271 198 000	115 353 623,40	155 844 376,60	271 198 000,00	0,00	8 426 114,71	279 624 114,71	123 779 738,11	155 844 376,60
27.30.20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (smr 2v)	67 178 000,00	67 535 000,00	13 333 654,62	54 201 345,38	67 535 000,00	0,00	61 593 842,15	129 128 842,15	74 927 496,77	54 201 345,38
27.30.20.01. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operatio) (EK)	2 685 000,00	3 602 000	683 050,59	2 918 949,41	3 602 000,00	0,00	4 981 449,34	8 583 449,34	5 664 499,93	2 918 949,41
27.30.20.03. Sotilastarkkailijatoiminnan menot (EK)	673 000,00	942 000	298 235,81	643 764,19	942 000,00	0,00	1 961 803,05	2 903 803,05	2 260 038,86	643 764,19
27.30.20.04. Resolute Support -operaatio, Afganistan (EK)	2 490 000,00	3 250 000	561 130,44	2 688 869,56	3 250 000,00	0,00	1 503 464,64	4 753 464,64	2 064 595,08	2 688 869,56
27.30.20.05. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	4 935 000,00	6 502 000	865 950,80	5 636 049,20	6 502 000,00	0,00	7 535 000,00	14 037 000,00	8 400 950,80	5 636 049,20
27.30.20.06. EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot (EK)	382 000,00	335 000	32 544,58	302 455,42	335 000,00	0,00	140 492,43	475 492,43	173 037,01	302 455,42
27.30.20.07. Kriisinhallintooperaatioiden yhteiset menot (EK)	4 438 000,00	5 338 000	1 918 403,08	3 419 596,92	5 338 000,00	0,00	8 206 263,01	13 544 263,01	10 124 666,09	3 419 596,92
27.30.20.08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma (EK)	18 850 000,00	17 540 000	1 562 696,02	15 977 303,98	17 540 000,00	0,00	15 559 468,40	33 099 468,40	17 122 164,42	15 977 303,98
27.30.20.08.1. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma		12 540 000	1 562 696,02	10 977 303,98	12 540 000,00	0,00		12 540 000,00	1 562 696,02	10 977 303,98
27.30.20.08.2. Kriisinhallinnan kehittämisohjelman tilausvaltuus 2023, KRIHA KEHO 2023		5 000 000		5 000 000,00	5 000 000,00	0,00		5 000 000,00		5 000 000,00
27.30.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	578 000,00	534 000	171 979,83	362 020,17	534 000,00	0,00	685 882,16	1 219 882,16	857 861,99	362 020,17
27.30.20.12. EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot (EK)	100 000,00	297 000	31 536,00	265 464,00	297 000,00	0,00	179 450,81	476 450,81	210 986,81	265 464,00

Pääloukan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.30.20.13. EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot (EK)		6 400 000	2 989 279,01	3 410 720,99	6 400 000,00	0,00		6 400 000,00	2 989 279,01	3 410 720,99
27.30.20.15. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot (EK)	6 775 000,00	13 116 000	3 773 496,11	9 342 503,89	13 116 000,00	0,00	19 328 411,63	32 444 411,63	23 101 907,74	9 342 503,89
27.30.20.16. EUTM/Malin koulutusoperaation menot (EK)	2 800 000,00	1 752 000	237 068,58	1 514 931,42	1 752 000,00	0,00	1 161 823,48	2 913 823,48	1 398 892,06	1 514 931,42
27.30.20.17. Malin YK-operaation menot (MINUSMA) (EK)	520 000,00	478 000	143 111,48	334 888,52	478 000,00	0,00	214 110,75	692 110,75	357 222,23	334 888,52
27.30.20.19. Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI) (EK)	475 000,00	467 000	62 913,55	404 086,45	467 000,00	0,00	136 222,45	603 222,45	199 136,00	404 086,45
27.30.20.20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin (EK)	21 477 000,00	6 982 000	2 258,74	6 979 741,26	6 982 000,00	0,00	0,00	6 982 000,00	2 258,74	6 979 741,26
27.30.95. Kurssivaihtelut (nettob) (A)	-1 578,33	10 000	1 122,62		1 122,62	8 877,38				

Pääluokan, momentin ja tilijaotteen numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	6 168,39									
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	6 168,39									
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	28 800,00	3 000 000		3 000 000,00	3 000 000,00	0,00		3 000 000,00		3 000 000,00
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (smr 2v)		3 000 000		3 000 000,00	3 000 000,00	0,00		3 000 000,00		3 000 000,00
31.01.01.4. Yhteiskunnan kyberturvallisuuden kehittäminen		3 000 000		3 000 000,00	3 000 000,00	0,00		3 000 000,00		3 000 000,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	28 800,00									
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	356 322,03	265 211	265 210,68		265 210,68	0,00	0,00	265 210,68	265 210,68	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (smr 2v)	356 322,03	265 211	265 210,68		265 210,68	0,00		265 210,68	265 210,68	0,00
32.30.51.07. Paikattuettu työ, valtionhallinto (KPY)	356 322,03	265 211	265 210,68		265 210,68	0,00		265 210,68	265 210,68	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	124 421,57	107 470	107 470,33		107 470,33	0,00				
33.20.50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	63 628,33	73 658	73 657,55		73 657,55	0,00				
33.20.50.01. Paikattuettu työ, valtionhallinto	63 628,33	73 658	73 657,55		73 657,55	0,00				
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (nettob) (A)	60 793,24	33 813	33 812,78		33 812,78	0,00				
33.20.52.01. Paikattuettu työ, valtionhallinto	60 793,24	33 813	33 812,78		33 812,78	0,00				
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	82 500,00	17 074	17 074,07		17 074,07	0,00	82 500,00	82 500,00	82 500,00	0,00
35.01.29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)		17 074	17 074,07		17 074,07	0,00				
35.10.20. Ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja jälkihoito (smr 3 v)	82 500,00						82 500,00	82 500,00	82 500,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	4 240 456 745,72	6 146 253 619	3 850 076 557,90	2 287 490 773,72	6 137 567 331,62	8 686 287,78	2 933 764 344,56	8 604 973 220,66	4 600 643 495,98	3 735 284 724,68

Puolustusvoimien talousarvion toteumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2023 valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu v. 2024 TA:ssa	Talousarvio- menot 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve 2025	Määräraha- tarve 2026	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
27.10.01 Puolustusvoimien toimintamenot	1 728 374	143 471	53 569	197 040	121 576	75 464	75 464	267 743	313 737	157 652	137 104	256 837	865 330
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 728 374							258 077	229 310	140 011	130 932	253 167	753 420
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		143 471	53 569	197 040	121 576	75 464	75 464	9 666	84 427	17 641	6 172	3 670	111 910
27.10.18 Puolustusmateriaalihankinnat	4 531 066	3 164 610	1 670 948	4 835 558	2 199 282	2 636 275	2 717 784	683 010	1 869 389	560 739	327 463	268 989	3 026 580
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 531 066							390 836	702 085	260 731	89 789	66 867	1 119 472
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		3 164 610	1 670 948	4 835 558	2 199 282	2 636 275	2 717 784	292 174	1 167 304	300 008	237 674	202 122	1 907 108
27.10.19 Monitoimihävittäjien hankinta -tilausvaltuus (HX2021)	8 276 651	0	935 349	935 349	31 824	903 524	903 524	949 979	1 418 684	1 308 500	865 650	3 187 125	6 779 959
Aikaisempien vuosien valtuudet	8 276 651							949 122	1 416 891	1 304 500	847 650	3 179 951	6 748 992
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		0	935 349	935 349	31 824	903 524	903 524	857	1 793	4 000	18 000	7 174	30 967
27.30.20 Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot	0	20 000	0	20 000	0	20 000	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna 2023 käytettävissä olleet valtuudet		20 000	0	20 000	0	20 000	0	0	0	0	0	0	0
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	14 536 091	3 328 081	2 659 866	5 987 947	2 352 682	3 635 263	3 696 772	1 900 732	3 601 810	2 026 891	1 330 217	3 712 951	10 671 869
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- talonrakennushankevaltuudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnytyt valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määriteltyjä valtuuksia.

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaltuuksia.

3. Puolustusvoimien tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2023 - 31.12.2023		1.1.2022 - 31.12.2022	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	2 235 339,84		2 119 893,38	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	11 323 491,06		9 780 544,35	
Muut toiminnan tuotot	<u>31 143 575,77</u>	44 702 406,67	<u>16 465 075,24</u>	28 365 512,97
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	458 370 303,43		364 790 933,17	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	19 447 071,68		-42 535 914,88	
Henkilöstökulut	1 036 233 847,66		969 491 878,23	
Vuokrat	290 081 715,79		255 711 079,49	
Palvelujen ostot	853 765 608,97		771 875 019,10	
Muut kulut	1 114 050 417,12		595 581 567,81	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-22 478 903,11		-19 807 369,38	
Poistot	<u>73 216 355,02</u>	<u>-3 822 686 416,56</u>	<u>70 749 442,10</u>	<u>-2 965 856 635,64</u>
JÄÄMÄ I		-3 777 984 009,89		-2 937 491 122,67
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	234 962,19		45 385,57	
Rahoituskulut	<u>-109 167,72</u>	125 794,47	<u>-48 898,16</u>	-3 512,59
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	5 496 080,46		4 489 027,64	
Satunnaiset kulut	<u>-497 064,27</u>	4 999 016,19	<u>-567 248,71</u>	3 921 778,93
JÄÄMÄ II		-3 772 859 199,23		-2 933 572 856,33
JÄÄMÄ III		-3 772 859 199,23		-2 933 572 856,33
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	62 163 745,54		55 383 502,44	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-430 956 420,78</u>	<u>-368 792 675,24</u>	<u>-355 437 352,92</u>	<u>-300 053 850,48</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-4 141 651 874,47</u>		<u>-3 233 626 706,81</u>

4. Puolustusvoimien tase

	31.12.2023		31.12.2022	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	317 526,38		692 309,36	
Aineettomat oikeudet	10 920 110,90		6 106 463,30	
Muut pitkävaikutteiset menot	88 317,80		104 397,80	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>15 471 861,09</u>	26 797 816,17	<u>10 201 446,75</u>	17 104 617,21
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	1 466 872,20		1 591 191,47	
Rakennelmat	43 977 775,36		35 489 432,10	
Rakenteet	4 775 398,42		4 617 740,40	
Koneet ja laitteet	252 018 099,57		240 595 311,59	
Kalusteet	600 734,80		552 976,12	
Muut aineelliset hyödykkeet	267 475,94		234 553,45	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>28 296 623,65</u>	331 402 979,94	<u>29 173 638,11</u>	312 254 843,24
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttömaisuusarvopaperit	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		358 228 496,11		329 387 160,45
VAIHTO- JA RAHOITUSOMIAISUUS				
VAIHTO-OMIAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>529 614 740,30</u>	529 614 740,30	<u>549 061 811,98</u>	549 061 811,98
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>587 307,34</u>	587 307,34	<u>478 756,71</u>	478 756,71
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	6 356 241,38		4 558 251,05	
Siirtosaamiset	4 036 135,87		1 855 242,49	
Muut lyhytaikaiset saamiset	1 034 518,44		954 712,33	
Ennakkomaksut	<u>1 812 554 407,77</u>	1 823 981 303,46	<u>845 898 730,64</u>	853 266 936,51
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	627 616,63		529 067,25	
Kirjanpitoyksikön tulotilit	20,00			
Kirjanpitoyksikön menotilit	-1 693,76		-1 829,62	
Muut pankkitilit	<u>712 785,29</u>	<u>1 338 728,16</u>	<u>609 507,77</u>	<u>1 136 745,40</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMIAISUUS YHTEENSÄ		2 355 522 079,26		1 403 944 250,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>2 713 750 575,37</u>		<u>1 733 331 411,05</u>

	31.12.2023	31.12.2022	
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
VALTION PÄÄOMA			
Valtion pääoma 1.1.1998	81 387 757,35	81 387 757,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	1 307 218 083,54	697 352 757,72	
Pääoman siirrot	4 970 843 393,35	3 843 492 032,63	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-4 141 651 874,47	-3 233 626 706,81	1 388 605 840,89
VIERAS PÄÄOMA			
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA			
Saadut ennakot	1 861 586,78	227 627,17	
Ostovelat	295 633 126,47	144 831 747,25	
Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset	21 627 705,15	21 297 526,65	
Edelleen tilittävät erät	19 561 219,43	20 351 645,57	
Siirtovelat	156 115 824,07	157 127 058,19	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 153 753,70</u>	<u>889 965,33</u>	<u>344 725 570,16</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	495 953 215,60		344 725 570,16
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>2 713 750 575,37</u>		<u>1 733 331 411,05</u>

5. LIITETIEDOT

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Momentin 27.30.20 "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (s 2 v)" menokohdan 27.30.20.08.2 "Kriisinhallinnan kehittämisohjelman tilausvaltuus 2023, KRIHA KEHO 2023 (s 2 v)" määrärahat budjetoitiin vuoden 2023 talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikössä on käytäntönä, että valuuttamääräiset liiketapahtumat merkitään kirjanpitoon Suomen rahaksi muutettuna pääsääntöisesti tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin. Jos kurssissa on tapahtunut muutos tapahtumapäivän ja maksupäivän välisenä aikana, realisoitunut kurssiero käsitellään maksun yhteydessä menon tai tulon oikaisueränä maksuun perustuen.

Alla olevassa taulukossa on esitetty ostovelkojen osalta erot, jotka syntyvät edellä mainitun käytännön ja sen välillä, jos arvostuksessa käytettäisiin vuoden viimeisen päivän mukaista kurssia.

Summa tapahtuma- valuuttana		Summa yritys- valuuttana ⁽¹⁾		Kurssi 31.12.2023	Arvostusero ^(2, 3)	
-21.299,26	CHF	-22.561,09	EUR	0,926000	-440,27	EUR
-275.920,73	GBP	-320.678,46	EUR	0,869050	3.181,51	EUR
-80.000,00	ILS	-20.008,50	EUR	3,999300	5,00	EUR
-763.541,33	NOK	-66.955,81	EUR	11,24050	-971,89	EUR
-380.316,87	PLN	-87.622,49	EUR	4,339500	-18,17	EUR
-102.029.984,11	SEK	-9.117.486,25	EUR	11,0960	-77.717,79	EUR
-4.171.178,51	USD	-3.830.337,67	EUR	1,10500	55.515,46	EUR
Yhteensä					-20.446,15	EUR
¹⁾ Arvostus tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin ²⁾ Tapahtumapäivän ja vuoden viimeisen päivän kurssien mukaisten arvostusten välinen erotus ³⁾ Negatiivinen etumerkki tarkoittaa sitä, että velan määrä tilinpäätöksessä tulisi olla yritysvaluuttana suurempi.						

Tilinpäätöksessä ei ole avoinna muita kuin Suomen rahan määräisiä myyntisaatavia.

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Vaihto-omaisuuden arvostamisessa noudatettiin edelleen erillistä arvostussuunnitelmaa, jonka asianmukaisuus vuoden 2023 tilinpäätöstilanteessa tarkistettiin. Tarkistuksen perusteella vahvistettiin 17.1.2024 päivitetty arvostussuunnitelma käytettäväksi vuoden 2023 tilinpäätöksestä lukien. Vaihto-omaisuuden arvon määrittelyssä on huomioitu materiaalkirjanpidossa oleva Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön omistama vaihto-omaisuus.

Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvoiton tietojen kanssa

Vuoden 2023 tilipuitteiden päivityksessä huomioitiin Valtiokonttorin tilimääräys (VK/78919/00.00.00.01/2022 – 2.12.2022) muuttamalla liikekirjanpidon tilin (LKP-tili) 4331 "Terveyspalvelut" -alajaotteluiden toteumatiedot ohjautumaan valtion keskuskirjanpitoon kuukausittain tehtävässä siirrossa KIEKU-SAP:n LKP-tilille 43310001 "Työterveyspalvelut".

Vuoden 2023 tilipuitteista poistettiin tarpeettomina LKP-tilit "400987 Prosessienergian osto kustannuspaikalle, sisäiset K", 45202 "Ohjelmistojen käyttöoikeusmaksut", 45209 "Muut käyttöoikeusmaksut" ja arvonnäkövero- ja tuloverotuloja koskevat LKP-tilit 9203-9209 sekä LKP-tili 190072 "Kassa-tili SKJA (Afganistan) EUR T".

Vuoden 2023 tilipuitteisiin lisättiin LKP-tilit 190080 "Kassatili SOK (Kosovo) EUR T" ja 19986 "Muu rahaliikenteen selvittelytili T". Lisättiin myös LKP-tilit 262260 "Sotilaskotiliitto ry:n lahjoitusvarat v. 2023 (PE) T" ja 262261 "Sotilaskotiliitto ry:n lahjoitusvarat v. 2023 (joukot) T", joita koskevat vastaavat tarpeettomiksi käyneet LKP-tilit 262256 ja 262257 poistettiin.

Lisäksi päivitettiin LKP-tilien 42023, 420231 ja 45201 nimitykset. Uudet nimitykset ovat LKP-tiliä 42023 "Toimitilavuokrat", 420231 "Toimitilavuokrat Senaatti-kiinteistölle" ja 45201 "Patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksut". LKP-tilin 45201 selitteeseen lisättiin poistettujen LKP-tilien 45202 "Ohjelmistojen käyttöoikeusmaksut" ja 45209 "Muut käyttöoikeusmaksut" sisältökuvaukset. LKP-tilien 112300, 2628, 4200, 42023, 420231, 420234, 43223, 43229, 4325, 4328, 43996 ja 45201 sisältökuvauksia myös päivitettiin.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2023	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.27.20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista (nettob)					
Bruttotulot	4 762 137,44	3 360 000	5 930 304,01	2 570 304,01	176 %
Bruttomenot	4 744 137,44	3 342 000	5 912 304,01	2 570 304,01	177 %
Nettotulot	18 000,00	18 000	18 000,00	0,00	100 %

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2023 määrärahojen		Tilinpäätös 2023	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2023	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2023	Käyttö vuonna 2023 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot (nettob) (smr 2v)										
Bruttomenot	2 175 615 661,78	2 269 597 000	2 026 376 714,30		2 285 834 971,35				2 299 218 196,20	
Bruttotulot	23 195 661,78	16 306 000	32 543 971,35		32 543 971,35				32 543 971,35	
Nettomenot	2 152 420 000,00	2 253 291 000	1 993 832 742,95	259 458 257,05	2 253 291 000,00	0,00	272 841 481,90	2 526 132 481,90	2 266 674 224,85	259 458 257,05
27.10.19. Monitoimihävittäjien hankinta (nettob) (smr 5v)										
Bruttomenot	330 028 000,00	1 417 853 000	814 890 505,44		1 417 853 000,00				1 172 391 422,39	
Bruttotulot									1 720,00	
Nettomenot	330 028 000,00	1 417 853 000	814 890 505,44	602 962 494,56	1 417 853 000,00	0,00	1 098 719 130,57	2 516 572 130,57	1 172 389 702,39	1 344 182 428,18
27.30.95. Kurssivaihtelut (nettob) (A)										
Bruttomenot	0,00									
Bruttotulot	-1 578,33		1 122,62		1 122,62					
Nettomenot	-1 578,33	10 000	1 122,62		1 122,62	8 877,38				
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (smr 2v)										
Bruttomenot		3 000 000			3 000 000,00					
Bruttotulot										
Nettomenot		3 000 000		3 000 000,00	3 000 000,00	0,00		3 000 000,00		3 000 000,00

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 3

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
27. Puolustusministeriön hallinnonala			269 045 000,00
Vuosi 2019			39 037 000,00
27.10.18.1.05.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2012) - tilausvaltuus (KPY)	12 623 000,00	
27.10.18.1.09.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2014) - tilausvaltuus (KPY)	7 216 000,00	
27.10.18.1.10.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2015) - tilausvaltuus (KPY)	9 164 000,00	
27.10.18.1.11.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2016) - tilausvaltuus (KPY)	2 000 000,00	
27.10.18.1.12.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) - tilausvaltuus (KPY)	8 034 000,00	
Vuosi 2020			35 750 000,00
27.10.18.1.13.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	35 750 000,00	
Vuosi 2021			976 000,00
27.10.18.1.13.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	976 000,00	
Vuosi 2022			193 282 000,00
27.10.18.1.13.	Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) - tilausvaltuus (KPY)	193 282 000,00	

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2023	2022
Henkilöstökulut	880 978 542,38	825 199 897,02
Palkat ja palkkiot	875 509 135,56	820 067 929,66
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	5 469 406,82	5 131 967,36
Henkilösivukulut	155 255 305,28	144 291 981,21
Eläkekulut	136 479 867,93	127 952 937,68
Muut henkilösivukulut	18 775 437,35	16 339 043,53
Yhteensä	1 036 233 847,66	969 491 878,23
Johdon palkat ja palkkiot, josta	6 163 438,44	5 791 530,20
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	6 680,00	6 320,00
Johto	6 680,00	6 320,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita 1.836.224,25 euroa (2.073.642,75 euroa). Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät reserviläisille maksettuja palkkoja 12.594.679,94 euroa (12.199.144,55 euroa), asevelvollisille maksettuja päivärahoja euroa 40.410.597,82 euroa (38.691.383,35 euroa) sekä kriisinhallintahenkilöstölle maksettuja päivärahoja 8.859.449,60 euroa (8.352.320,30 euroa).

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttö-omaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
11. Aineettomat hyödykkeet				
110000 Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
111900 Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
112000 Ostetut valmishojelmistot ja tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
112100 Patenttioikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112200 Tekijänoikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112300 Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
112900 Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
114000 Itsevalmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
114900 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			
12. Aineelliset hyödykkeet				
112100 Toimistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122300 Varistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122900 Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
123000 Rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0
124000 Tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124400 Muut vesirakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124900 Muut rakenteet	Tasapoisto	10	10	0
125000 Autot ja muut maakuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet				
125100 Alukset ja raskaat vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	15	6,7	0
125110 Pienveneet ja kevyet vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
125200 Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet	Tasapoisto	20	5	0
125300 Raskaat työkoneet (käyttöaika yli 10 vuotta)	Tasapoisto	15	6,7	0
125400 Kevyet työkoneet (käyttöaika alle 10 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0
ICT-laitteet ja niiden oheislaitteet				
125510 Työasemat	Tasapoisto	3	33,3	0
125520 Palvelinkoneet	Tasapoisto	3	33,3	0
125530 Tulostimet ja monitoimilaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125590 Muut tietoteknikka-alan laitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125600 Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
125700 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
125800 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5		0
125900 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
Muut tutkimuslaitteet				
126000 Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	10	10	0

126010 Mittalaitteet	Tasapoisto	5	20	0
Muut koneet ja laitteet				
126910 Simulaattorit	Tasapoisto	20	5	0
126920 Lennonvarmistuslaitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
126930 Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika yli 5 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0
126940 Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika alle 5 vuotta)	Tasapoisto	5	20	0
127000 Asuinhuoneisto-ja toimistokalusteet	Tasapoisto	10	10	0
127900 Muut kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
128000 Taide-esineet	Ei poistoaikaa			
128900 Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0
Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			

13. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

130100 Osakkeet	Ei poistoaikaa
130300 Osuudet	Ei poistoaikaa

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	110 Perustamis- ja järjestelymenot	Aineettomat hyödykkeet		114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
		111 Tutkimus- ja kehittämismenot	112 Aineettomat oikeudet			
Hankintameno 1.1.2023	0,00	2 577 640,92	72 630 346,34	8 184 144,85	10 201 446,75	93 593 578,86
Lisäykset	0,00	0,00	7 388 599,41	0,00	5 270 414,34	12 659 013,75
Vähennykset	0,00	0,00	22 900,00	0,00	0,00	22 900,00
Hankintameno 31.12.2023	0,00	2 577 640,92	79 996 045,75	8 184 144,85	15 471 861,09	106 229 692,61
Kertyneet poistot 1.1.2023	0,00	1 885 331,56	66 523 883,04	8 079 747,05	0,00	76 488 961,65
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	22 900,00	0,00	0,00	22 900,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	374 782,98	2 567 654,14	16 080,00	0,00	2 958 517,12
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	7 297,67	0,00	0,00	7 297,67
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	0,00	2 260 114,54	69 075 934,85	8 095 827,05	0,00	79 431 876,44
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	0,00	317 526,38	10 920 110,90	88 317,80	15 471 861,09	26 797 816,17

	122 - 124 Rakennukset, rakennelmat ja rakenteet	Aineelliset hyödykkeet		129 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
		125 - 127 Koneet ja laitteet sekä kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.2023	94 282 302,62	970 209 383,85	452 989,42	29 173 638,11	1 094 118 314,00
Lisäykset	15 361 526,66	74 880 684,23	33 480,50	15 760 319,88	106 036 011,27
Vähennykset	394 186,76	13 171 616,91	0,00	16 637 334,34	30 203 138,01
Hankintameno 31.12.2023	109 249 642,52	1 031 918 451,17	486 469,92	28 296 623,65	1 169 951 187,26
Kertyneet poistot 1.1.2023	52 583 938,65	729 061 096,14	218 435,97	0,00	781 863 470,76
Vähennysten kertyneet poistot	394 186,76	13 171 616,91	0,00	0,00	13 565 803,67
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	6 839 844,65	63 151 274,52	558,01	0,00	69 991 677,18
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	258 863,05	0,00	0,00	258 863,05
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2023	59 029 596,54	779 299 616,80	218 993,98	0,00	838 548 207,32
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	50 220 045,98	252 618 834,37	267 475,94	28 296 623,65	331 402 979,94

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2023	2022	Muutos 2023-2022
Korot euromääräisistä saamisista	329 114,16	43 527,07	285 587,09
Korot valuuttamääräisistä saamisista	23,41	34,14	-10,73
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-94 175,38	1 824,36	-95 999,74
Rahoitustuotot yhteensä	234 962,19	45 385,57	189 576,62
Rahoituskulut	2023	2022	Muutos 2023-2022
Korot euromääräisistä veloista	107 536,32	47 424,76	60 111,56
Muut rahoituskulut	1 631,40	1 473,40	158,00
Rahoituskulut yhteensä	109 167,72	48 898,16	60 269,56
Netto	125 794,47	-3 512,59	129 307,06

**Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 9:
Talousarviotaloudesta annetut lainat**

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	Kappalemäärä	Markkina-arvo	31.12.2023				31.12.2022	
			Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	20		27 700,00			0,00		27 700,00
Istekki Oy	20		27 700,00			0,00		27 700,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä			27 700,00			0,00		

Puolustusvoimat tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Puolustusvoimilla ei ole esitettäviä takauksia.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Puolustusvoimilla ei ole esitettäviä takuita.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	320 351 944,67	372 500 216,31	20 330 454,98	21 425 961,09	253 247 804,72	667 504 437,11

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2023	Määrärahatarve 2024	Määrärahatarve 2025	Määrärahatarve 2026	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
ME Group Camp Solutions Oy Ltd PVSOP 157/2021 (mom 27.30.20)	804 327,42	849 400,00	0,00	0,00	0,00	849 400,00
Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannukset (mom. 27.30.20)	2 757 704,43	3 280 000,00	3 700 000,00	3 600 000,00	22 100 000,00	32 680 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	3 562 031,85	4 129 400,00	3 700 000,00	3 600 000,00	22 100 000,00	33 529 400,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	323 913 976,52	376 629 616,31	24 030 454,98	25 025 961,09	275 347 804,72	701 033 837,11

Lisäksi Puolustusvoimilla on ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisia vastuita yhteensä suuruudeltaan 193 080 euroa eriteltyinä liitteessä 17.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Säätiöt		
Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	1 213 419,43	Säätiön tarkoituksena on edistää kyvykkäiden Suomen upseereiden mahdollisuuksia tehdä ja seurata sotatieteellistä tutkimusta.
Maanpuolustuksen aloitesäätiö	868 521,49	Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen puolustusvoimissa toimivien ihmisten aloitteellisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta sekä tehtävissään että yleisten sotatieteiden, erityisesti sotatekniikan, johtamiskulttuurin, hallinnon, pedagogiikan ja sotilassosiologian aloilla.
Puolustusvoimien Tukisäätiö	11 263 690,59	Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustustyötä ja maanpuolustustahtoa kohottavaa toimintaa sekä tehdä puolustusvoimat tunnetuksi yhteiskunnassamme.
Tykistökoulun tukisäätiö	253 085,00	Tukea maanpuolustustyötä ja sen piirissä erityisesti Tykistökoulussa tapahtuvaa tykistöllisiä tietoja ja taitoja edistävää opiskelua sekä opetus-, tutkimus- ja kehittämistyötä ja julkaisutoimintaa sekä aselajien printeiden säilyttämistä ja vaalimista.
Ilmavoimien henkilöstön avustussäätiö	592 960,16	Säätiön tarkoituksena on, milloin ilmavoimissa palkattuna palveleva henkilö tai ilmavoimien virkaan tai toimeen koulutettavana oleva oppilas kuolee, avustaa hänen lähiomaisiaan.
Ilmavoimien Tuki-säätiö	2 087 743,17	Säätiön tarkoituksena on edistää maanpuolustustyötä ja erityisesti maamme ilmapuolustusta avustamalla taloudellisesti Ilmavoimien teknillistä ja taktillista kehitystä tarkoittavia pyrkimyksiä ilmailutietouden-, -taidon ja -pätevyyden kohottamiseksi sekä tukemalla maanpuolustuksen kehittämiseen tähtäävää tieteellistä työtä, paitsi Ilmavoimien ja sen reservin piirissä, myös ilmapuolustuksen hyväksi muutoin toimivien henkilöiden keskuudessa.
Yhdistykset		
Maasotakoulun Tuki ry.	13 186,96	Yhdistyksen tarkoituksena on Maasotakoulun tukeminen.
Rahastot		
Viestikoulun Stipendirahasto	5 147,36	Stipendirahaston tarkoituksena on jakaa stipendejä ja palkkioita kurssien oppilaille.
Panssarikoulun tukitili	0,00	Rahaston tarkoituksena on Panssarikoulun tukeminen.
Taseen loppusummana esitetään viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen arvo.		

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätösaikataulua siirrettiin aiempiin vuosiin verrattuna noin viikolla eteenpäin siten, että PVSAP:n kauden 12 ostoreskontra suljettiin 12.1.2024 ja muut kauden 12 toiminnallisuudet PVSAP:n kirjanpidossa suljettiin 19.1.2024. Tilinpäätösaikataulun siirrolla viikolla eteenpäin tavoiteltiin palvelutuotannon resurssien joustavaa käyttöä.

Ostoreskontran sulkeutuessa normaalin tilinpäätösaikataulun mukaisesti tammikuun 2024 alussa oli vuodelle 2023 kohdistettavia budjettitalouden ulkopuolisia ostolaskuja käsittelemättä yhteensä 671 kappaletta yhteisummaltaan noin 74,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2023 kohdistettavia siirtovelkakirjauksia tehtiin edellä mainitusta määrästä 65 kappaletta noin 9,7 miljoonan euron edestä. Näin ollen vuodelle 2023 kuuluvia kyseisiä ostolaskuja siirtyi kirjattaviksi ja maksettaviksi vuodelle 2024 yhteensä 606 kappaletta yhteisummaltaan noin 64,4 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöslaskelmien liitteessä 12 "Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut" on huomioitu erityisesti seuraavat seikat:

Muihin monivuotisiin vastuisiin sisällytetään sellaiset varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleet ja edelleen jatkuvat muut kuin valtion virastojen ja laitosten keskenään solmimiin sopimuksiin perustuvat vastuut, joita ei ole esitetty valtuuksina kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumataskelmassa ja joiden arvo tilinpäätöshetkestä eteenpäin laskettuna on vähintään 500 000 euroa.

Vastuisiin ei sisällytetä puitesopimuksia, joissa ei ole sitovaa vähimmäistilausmäärää.

Vastuisiin ei sisällytetä myöskään sopimusten optiokausia, ennen kuin niiden käyttämisestä on tehty lopullinen päätös.

Merkittävä muutos vastuiden ilmoittamisessa edelliseen vuoteen verrattuna on se, että vuonna 2023 vastuissa ei huomioida Leijona Catering -ruokahuollon sopimuksia, koska niissä ei ole Puolustusvoimia sitovia minimitalausmääriä. Strateginen kumppanuus tai muu lakisääteinen velvoite ei ole riittävä peruste sisällyttää sopimusta vastuisiin, vaan sopimuksen sisällön tulee täyttää Valtiokonttorin määrittelemät vastuun kriteerit.

Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten ja sitoumusten aiheuttamat vuosittaiset talousarviomenot ja määrärahatarpeet huomioidaan ensimmäiseen mahdolliseen irtisanomishetkeen ja sen jälkeisen irtisanomisajan loppuun saakka.

Lisäksi tilinpäätöslaskelmien liitteen 12 "Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut" alaviitteessä mainitut vastuut perustuvat kahteen Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön vuonna 2021 Danske Bank A/S, Suomen sivuliikkeeltä ottamaan seuraavaan pankkitakaukseen:

179 280 euron suuruinen pankkitakaus toimii Haapajärvellä sijaitsevan Oravavuorten kaatopaikan sulkemista koskevan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston antaman lupapäätöksen (Nro 19/2021, PSAVI/3429/2020 - 3.2.2021) mukaisena vakuutena. Lupapäätöksessä edellytettiin ympäristönsuojelulakiin perustuvan vakuuden asettamista Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle luvan hakijana olevalta Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnalta.

13 800 euron suuruinen pankkitakaus toimii maa-ainesten ottamista Sodankylän kunnan Kyläjärven eteläpuolen maa-ainesalueelta koskevan Sodankylän kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupapäätöksen (D/652/11.01.01.02/2019 - 2.4.2020) mukaisena vakuutena. Lupapäätöksessä edellytettiin maa-aineslakiin perustuvan vakuuden asettamista lupaviranomaisena toimivalle Sodankylän kunnalle luvan hakijana olevalta Jääkäriprikaatilta.

Vuonna 2022 "Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuus (HX 2021)" -tilausvaltuudelle on kohdentunut aiheetonta valtuuden käyttöä 134 096 879 euroa. Puolustusvoimat esitti vuoden 2023 toisessa lisätalousarvioehdotuksessa toimenpiteitä edellä mainitun virheellisen valtuuden käytön korjaamiseksi. Puolustusministeriön hallinnonalan vuoden 2023 toisen lisätalousarvioehdotuksen valmistelun yhteydessä kyseisen valtuuden käytön kirjanpitolaitoksen virheen muodostuminen ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet käsiteltiin yhteistyössä puolustusministeriön, valtiovarainministeriön, Puolustusvoimien ja Valtiokonttorin kanssa. Asian osalta päädyttiin siihen, että kyseinen valtuuden käytön korjaustoimenpide ei edellytä lisätalousarviokäsittelyä, vaan Puolustusvoimat voi toteuttaa valtuuden käytön korjauksen vuoden 2023 lopettavalla valtuusilmoituksella.

"Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuus (HX 2021)" -tilausvaltuuden valtuuden käytön kirjanpitolaitoksen virhe korjattiin siten, että vuodelta 2022 vähennettiin valtuuden käyttöä ja siitä aiheutuvia määrärahatarpeita 134 096 879 euroa. Korjauksesta aiheutuen tilausvaltuuden vuodelta 2022 käyttämättä jäänyt määrä nousi 134 096 879 eurolla lisäten vastaavalla määrällä vuodelle 2023 talousarviossa uusitun tilausvaltuuden määrää. "Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuus (HX 2021)" -tilausvaltuuden kokonaismäärään ei aiheudu muutosta korjauksen vuoksi.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

(1.000 eur)

TUOTOT

Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	250
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	370
Tuotot yhteensä	620

KOKONAISKUSTANNUKSET

Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2
Henkilöstökustannukset	94
Vuokrat	256
Palvelujen ostot	57
Muut erilliskustannukset	1
Erilliskustannukset yhteensä	411

Tukitoimintojen kustannukset	37
Poistot	7
Korot	1
Muut yhteiskustannukset	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	45

Kokonaiskustannukset yhteensä **456**

TULOS **164**

Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki 0

TULOS HINTATUEN JÄLKEEN **164**

Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki 0

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Kilpailullisen toiminnan suoritteiden seurannassa noudatetaan samoja periaatteita kuin Puolustusvoimien maksullisen toiminnan seurannassa yleisestikin. Tuottojen ja kulujen kohdentamisessa käytetään maksullisen toiminnan toimintoaluetta sekä suoritetta tai suoriteryhmiä kuvaavaa seurantatilausta. Kirjanpitoyksikön suorittaman tarkastelun perusteella maksullisen toiminnan suoritteista on eriytetty seurantatilausten avulla tuloslaskelmalle tuotot ja kulut niiden suoritteiden osalta, joiden on tunnistettu olevan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelmaan ei sisällytetä suoritteita, joiden tuottaminen liittyy Puolustusvoimien strategisten kumppanien kanssa tehtyihin sopimuksiin.

Yhteiskustannuksiin on sisällytetty osuus niistä kirjanpitoyksikön tukitoimintojen kautta muodostuvista yhteisistä kustannuseristä, jotka tukevat maksullista toimintaa. Maksulliseen toimintaan kohdennettava osuus yhteiskustannuksista muodostaa 6 %:n kustannuslisän. Kustannuslisän euromääräinen suuruus määräytyy maksullisen toiminnan tuotoista. Muut yhteiskustannukset sisältyvät tukitoimintojen kustannuksiin. Vuonna 2023 Puolustusvoimissa aineellisen käyttöomaisuuden poistoista yli 80 % on kirjattu poistoiksi koneista ja laitteista. Poistojen osuus maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista määritettiin näillä perusteilla koneiden ja laitteiden viiden vuoden poistosuunnitelman mukaisesti 20 %:iin. Korkojen osuus on tarkistettu ja päivitetty vastaamaan Valtiokonttorin vuosittain vahvistamaa laskelmissa käytettävää korkokustannusta, joka vuonna 2023 oli 1,5 %.

6. ALLEKIRJOITUS

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätös on hyväksytty.

Helsingissä 28. helmikuuta 2024

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali



Timo Kivinen

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti



Vesa Virtanen

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen tilintarkastuksesta vastaa Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.